

ГАЗЕТА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ

Голос України

Громадяни зробили вибір спокійно і демократично

У ЦВК температура чекання
різко підвищується після 20-ї години,
коли зачинаються двері виборчих дільниць

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

**За Віктора
ЮЩЕНКА**
віддали голоси
14 млн.
902 тис. 779 виборців,
або 52,29 відсотка;
**за Віктора
ЯНУКОВИЧА** —
12 млн.
515 тис. 680 виборців,
або 43,92 відсотка.

(Закінчення на 2-й стор.).

На підсумковій прес-конференції голова ЦВК Ярослав Давидович повідомив, що на 12-ту годину 30 хвилин 27 грудня 2004 року опрацьовано 98,36 відсотка протоколів, згідно з якими проголосували 28 млн. 495 тис. 523 виборці.

■ БЛІЦОПИТУВАННЯ

Чи потрібно позбавляти права працювати в державних органах влади чиновників, котрі заплямували свою репутацію?

Лідія Петрівна, 72 роки, пенсіонерка (Маріуполь):

— Навряд чи. Замість одного, котрий нагрів уже всього, що потрібно, прийде інший. Бідний і «голодний».

Олег, 39 років, робітник (Чернігів):

— Якщо компромат підпадає під дії Кримінального кодексу — людину потрібно судити. Якщо ні, не спійманий — не злодій. А бруду на кожного можна вилити скільки завгодно.

Тимур, 27 років, студент (Київ):

— Звичайно. І дуже шкода, що, пишаючись славною історією Запорозької Січі, ми забуваємо про виборні традиції козаків. У них виборний отаман по закінченні річного терміну міг одержати по заслугах не тільки хвалеб-

ними словами чи лайками, а й власною булавою по голові...

Микола Миколайович, 46 років, держслужбовець (Херсон):

— Про це можна багато говорити, але здебільше конкретний виконавець надто залежить від вищого начальства. Мені здається, що для початку потрібно помінати навіть не законодавчу базу (з цим усе більш-менш гарзд), а саму практику роботи державних органів.

Тамара, 32 роки, бізнесмен (Тернопіль):

— Звісна річ, адже чиновник — то обличчя нашої держави, а Україна не може собі дозволити мати «заплямоване» обличчя.

■ ПЕРЕДПЛАТИВ І ВИГРАВ!

У новий рік — на велосипедах!

Андрій Миколайович Хоменко зі Степанівки Борзнянського району Чернігівської області за розіграшем призів серед читачів «ГУ» у другому півріччі

Фото Андрія ДОНЧЕНКА.

2004 року виграв велосипед (на знімку). Узяв він участь і в місцевій акції «Передплати «Голос України» та «Вісті Борзнянщини» на 2005 рік». Нещодавно відбувся розіграш призів у Борзні. І знову доля всміхнулася Андрію Миколайовичу. Йому вручили ще один новенький велосипед.

— Два щастя і в одну хату! — каже господар. — Перед святом Андрія отримав «Голос України» і довго не міг оговтатися від радості: серед переможців передплатної акції було і моє прізвище. Та ще й подарунок такий отримати в сімдесят шість років — це вже подія!

— Є тепер забавка онукам, — додає сільський голова Степанівки Василь Мірошніченко. — І корівку пасти буде на чому їздити. А як щось зламається, дід, як колишній механік, відремонтує.

**Андрій ДОНЧЕНКО,
Сергій ПАВЛЕНКО.**

Чернігівська область.

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ

Космічні очі нашої держави

Із космодрому «Плесецьк» 24 грудня запущено ракету-носіє «Циклон-3» з космічним апаратом дистанційного зондування Землі «Січ-1М» та мікросупутником КС5МФ2, розробленими ДКБ «Південне» імені М. К. Янгеля та виготовленими ВО «Південний машинобудівний завод» імені О. М. Макарова. Керування ДЗЗ здійснюють спільно Космічні сили Російської Федерації і Національний центр керування та випробувань космічних засобів України. Його ж фахівці здійснюють керування мікросупутником. Дані комплексних досліджень суходолу, морів, океанів, атмосферних явищ у іоносфері, пошуки корисних копалин — інформація про все це надходитиме до Центру приймання та обробки спеціальної інформації і контролю навігаційного поля, що в Дунаївцях на Хмельниччині, в Євпаторії, Харкові, Дніпропетровську, а також у Росії.

Наукове обладнання космічного апарата «Січ-1М», створене у співпраці вчених та інженерів із Великої Британії, Франції, Росії і України, складається з інструментів для реєстрації електричного струму в космічній плазмі, статистичного дослідження проявів сейсмогенних ефектів в іоносфері та їхньої селекції на тлі іоносферних збурень геліофізичного походження. «Січ-1М» у координації з програмою французького супутника ДЕМЕТЕР, запущеного влітку, використовуватиме спеціальну наукову апаратуру комплексу «Варіант», проект якого — перший міжнародний космічний експеримент, що проводиться за міжнародної кооперації під науковим керівництвом України (головна установа — Львівський центр Інституту космічних досліджень НАНУ—НКАУ).

Вл. інф.

Природа мстить?

Голова Верховної Ради України Володимир Литвин надіслав телеграми-співчуття керівникам низки азійських і африканських держав, потерпілих унаслідок землетрусу і цунамі. Нагадаємо, що напередодні світ приголомшили найруйнівніші за останні сорок років землетрус і цунамі, що сталося за ним, у Південно-Східній Азії та Африці. Загинули більш як 22 тисячі чоловік.

Серія підземних поштовхів спричинила спочатку руйнівну океанську хвилю, що й завдала удару по Південно-Східній і Південній Азії і досягла східного узбережжя Африки.

Найстрашніші наслідки в Шрі-Ланці — тут близько 11,5 тисячі загиблих. В Індії — 6279. Індонезія заявляє про 4912 жертв, Малайзія — 44, М'янма — 36. У Таїланді загинули 839 осіб, на Мальдівах — 32, у Сомалі — 9, Бангладеш — 2.

Якої-небудь інформації про туристів з України, які опинилися в районі стихійного лиха, немає.

Все на продаж... навіть те, що заборонено законом!

Є пропозиція виставити на продаж 30 видавництв, підприємств поліграфії та книгорозповсюдження. І це при тому, що чимало їх значиться у переліку об'єктів права державної власності, які не підлягають приватизації.

Ініціює такі дії керівництво державної акціонерної компанії (ДАК) «Укрвидавполіграфія», засновником котрої є Кабінет Міністрів.

Керівники ДВАТ «Укркнига», ВАТ «Видавництво «Київська правда», ДВАТ «Укрполіграфпостач» та інших підприємств ДАКу стримовані такими обставинами і поширили звернення, в якому, зокрема, зазначено: мотивом для цього була нібито «втрата поліграфічними та іншими підприємствами ДАКу загальнодержавного значення для становлення й розвитку інформаційного простору держави та його захисту». Така оцінка правління ДАК і недемократичне рі-

шення щодо подальшої долі поліграфічних та інших підприємств ДАКу

спричинили різку реакцію в їх колективах.

(Закінчення на 10-й стор.).

Колаж Олексія КУСТОВСЬКОГО.

Українські політологи вважають, що в колишніх представників влади є шанс створити демократичну опозицію

■ АКТУАЛЬНО

Достойно витримали іспит

У період політичної кризи в Україні парламент залишився єдиним стабільним органом влади і справжнім центром прийняття демократичних рішень. Про це йшлося під час учорашньої зустрічі Голови Верховної Ради Володимира Литвина з генеральним секретарем Соцінтерну Луїсом Айялой. Україна достойно витримала іспит, підкреслив іноземний гість і додав, що вибори завершено демократично.

Загалом, наголосив Голова ВР, цей рік — «рік виборчих урн». Так, протягом року один мільярд виборців узяли участь у президентських і парламентських перегонах у більш як 60 країнах. В. Литвин вважає, що виборчий рік завершився українськими виборами. І зробили це демократично й відкрито.

Треба вміти програвати

Голова Верховної Ради України Володимир Литвин знову прийшов голосувати на виборчу дільницю разом із донькою Оленою (**на знімку**). Цього разу, за його словами, з хорошим настроєм.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

У розмові з журналістами глава парламенту висловив переконання, що рішення Конституційного Суду жодним чином не вплине на результати виборів, а також виключив можливість зриву виборів і нових заворушень після них. «Протягом року двох революцій Україна не витримає», — вважає В. Литвин. На його думку, обоє учасників президентських перегонів — і той, хто виграє, і той, хто програє, — повинні простягнути один одному руки і тим самим продемонструвати, що ми — цивілізована країна. «Треба вміти вигравати і програвати. На цьому житті не закінчиться. Роботи в Україні вистачить для всіх, хто цього бажає», — сказав Голова ВР.

Першочергове завдання — консолідація суспільства

Завершальний етап президентської кампанії обговорили під час учорашньої зустрічі Голова Верховної Ради Володимир Литвин і президент корпорації «Радіо Вільна Європа» (Радіо «Свобода») Томас Дайн. Виборча епопея, за словами глави парламенту, завершилася добре і цивілізовано, попри певне напруження, та без силових втручань. Судячи з попередньої інформації, масштабних порушень не було і, якщо різниця збережеться у межах десяти відсотків, зазначив Голова ВР, відпаде потреба у судових позовах. Володимир Литвин повідомив, що вже дав доручення апарату ВР почати підготовку і опрацювання сценарію церемонії інавгурації.

Томас Дайн, який є спостерігачем на виборах, поділився: траплялися «незначні неточності», які не можуть сприйматися як істотні порушення. «Все було спокійно і цивілізовано, а процес голосування було налагоджено відкрито і справедливо», — сказав Т. Дайн. Під час зустрічі, за словами прес-секретаря глави парламенту Ігоря Сторожука, Володимир Литвин наголосив, що потрібен довгостроковий план дій. Зокрема, його частиною має бути створення суспільного телебачення, радіо, демонополізація ЗМІ і підтримка громадянських інституцій. Загалом, зазначив Володимир Литвин, зміцнення засад правового, демократичного, громадянського суспільства. У цьому зв'язку Голова ВР висловив упевненість, що важливим буде і процес політичного партійного структурування, в тому числі, в контексті підготовки до парламентських виборів 2006 року. Володимир Литвин переконаний, що нова влада має виробити оновлений формат відносин з Росією і досягти нової якості відносин з Європейським союзом та США. Втім, першочерговим завданням нового Президента, зазначив глава парламенту, буде консолідація українського суспільства.

Наталя ЯРЕМЕНКО.

Олександр Мороз: «Соціалістична партія України має намір провести консультації з новим Президентом про свою участь у формуванні Кабінету Міністрів»

Громадяни зробили вибір спокійно і демократично

(Початок на 1-й стор.).

О 15.00 цифри свідчили — на цей момент проголосувало 55,25 відсотка виборців.

21.00. Перша інформація. Оброблено протоколи восьми виборчих округів. На них проголосували 75 відсотків виборців. Це висока явка. А всього округів, як відомо, 225.

24.00. Дані з 68 округів. Проголосували 3 млн. 035 тисяч 712 виборців. У Віктора Ющенка — 56,1 відсотка, у Віктора Януковича — 40,1.

Уповноважений представник в ЦВК кандидата у Президенти Віктора Януковича, народний депутат Нестор Шуфрич в інтерв'ю журналістам запевняє, що перемогу здобуде Віктор Янукович.

2.30. За Віктора Ющенка віддали голоси 8 млн. 438 тис. 340 виборців, за Віктора Януковича — 6 млн. 026 тис. 825 виборців. Відрив лідера — 2 млн. голосів.

3.30. Оброблено 67 відсотків бюлетенів. За Віктора Ющенка проголосували 10 млн. 042 тис. 419 виборців. За Віктора Януковича — 7 млн. 400 тис. 572 виборці. Відрив збільшився майже до трьох мільйонів голосів. Однак у Віктора Януковича зберігається значний резерв не підрахованих бюлетенів у східних і південних областях України.

6.00. Відрив Віктора Ющенка у 3 млн. голосів зберігається. Оброблено 85 відсотків протоколів. За Віктора Ющенка подано 13 млн. 094 тис. 476 голосів, за Віктора Януковича — 10 млн. 044 тис. 789 голосів виборців.

8.00. Електронні протоколи, які вводяться в інформаційно-аналітичну систему «Вибори», засвідчують: оброблено 93,49 відсотка бюлетенів закордонного виборчого округу. За Віктора Ющенка подано 52,6 відсотка, за Віктора

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Ніч у ЦВК з 26 на 27 грудня 2004 року.

Януковича — 45,25 відсотка голосів. Всередині країни Віктор Ющенко перемагає у Вінницькій, Волинській, Житомирській, Закарпатській, Івано-Франківській, Київській, Кіровоградській, Львівській, Полтавській, Рівненській, Сумській, Тернопільській, Хмельницькій, Черкаській, Чернівецькій, Чернігівській областях та у місті Києві. Віктор Янукович — у Дніпропетровській, Донецькій, Запорізькій, Луганській, Миколаївській, Одеській, Харківській, Херсонській, Автономній республіці Крим, місті Севастополі.

За Віктора Ющенка подано 14 млн. 338 тис. 438 голосів, за Віктора Януковича — 11 млн. 644 тис. 069 голосів. У відсотках відповідно — 53,28 і 43,06.

9.30. Оброблено 96,13 відсотка бюлетенів. За Віктора Ющенка проголосували 14 млн. 636 тис. 022 виборців, за Віктора Януко-

вича — 12 млн. 126 тис. 900 виборців. Участь у виборах взяли 77,22 відсотка зареєстрованих виборців. Під час другого туру 21 листопада участь у виборах взяли 80,85 відсотка виборців. Нині активність виявилася дещо нижчою, хоча надзвичайно висока. За словами Голови ЦВК Ярослава Давидовича, електронні системи працювали бездоганно, організація виборчих округів і на дільницях була задовільною. Скарги, які надійшли, ЦВК почне розглядати негайно після завершення виборчого процесу. Волевиявлення виборців відбулося демократично і в спокійній атмосфері.

Голова ЦВК сказав, що почали надходити оригінали документів з 225 виборчих комісій. До цього пакета входять протокол окружної виборчої комісії, всі без винятку протоколи дільничних комісій, скар-

ги, звернення громадян тощо. Кожний член ЦВК очолить робочу групу, яка вивчатиме ці документи. Після того як матеріали вивчать і проаналізують, їх розглядатимуть у режимі засідання ЦВК. І лише після цього можна прийняти рішення про встановлення результатів виборів президента України. Це складний юридичний, правовий і технологічний процес. Потрібно також, і це буде зроблено, розглянути всі скарги. Ярослав Давидович сказав, що скарг чимало, але він нічого страшного в тому не бачає. Навпаки, це свідчить про демократію. Проте їх кількість назвати не може, скарги лише реєструють. Так само голова ЦВК не назвав конкретну дату оголошення рішення про встановлення результатів виборів президента України.

Анатолій КАРАСЬ.

Влада має жити інтересами народу

Нині ситуація в Україні має ознаки стабілізації. Про це свідчить, зокрема, і ухвалення парламентом закону про Державний бюджет на 2005 рік. На цьому наголосив Голова Верховної Ради України Володимир Литвин під час зустрічі минулої суботи з делегацією міжнародних спостерігачів Національного демократичного інституту міжнародних відносин (США) за виборами Президента України. «Для нас усіх надзвичайно

важливо закріпити той демократичний привив, який був здійснений за останній період, продовжити розвиток громадянського суспільства, забезпечити свободу слова, верховенство закону і дотримання прав людини», — зазначив глава парламенту.

Водночас він зауважив, що підготовка до переголосування відбулася в дуже стислі терміни і проведена ефективно. «Ми виходимо з того, що участь у голосуванні є передусім правом, а не обов'язком», — процитував слова Володимира Литвина його прес-секретар Ігор Сторожук.

Того самого дня Голова Верховної Ради Володимир Литвин разом з міським головою Києва Олександром Омельченком засвітили головну новорічну ялинку в країні. Глава парламенту привітав усіх з Новорічними і Різдвяними святами й побажав родинного достатку та душевної рівноваги. «2004 рік — рік України в Україні та Україні у світі», — наголосив глава парламенту. Це означає, за його словами, що влада має жити інтересами народу і керуватися його настановами.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Під час запалення вогнів на новорічній ялинці у столиці на майдані Незалежності.

Дані екзит-полів, що проводилися під час переголосування другого туру виборів Президента України

Національний екзит-пол (проводив консорціум: Київський міжнародний інститут соціології, Український центр економічних та політичних досліджень ім. Разумков та фонд «Демократичні ініціативи»):

Віктор Ющенко — 56,31% Віктор Янукович — 41,31%;

екзит-пол центру «Соціальний моніторинг» та Українського інституту соціальних досліджень:

Віктор Ющенко — 58,1% Віктор Янукович — 38,4%

екзит-пол ICTV (проводила американська компанія The Luntz research company, Penn, Schoen & Berland):

Віктор Ющенко — 56% Віктор Янукович — 41%.

За даними паралельного підрахунку, який проводив **Комітет виборців України**, за Віктора Ющенка проголосувало 51,9% виборців, за Віктора Януковича — 44,4%.

Сила народу: так!

Якщо 21 листопада у прес-центрі Віктора Ющенка перемогу, зафіксовану даними екзит-полів і паралельного підрахунку голосів, відзначали неймовірною ейфорією, то 26 грудня, навчені гірким досвідом, до тріумфу поставилися спокійніше: просто запропонували присутнім шампанське в помаранчевих скляночках. Скромно, але переконливіше.

У залах лунав багатомовний гамір. Знайомий з попередніх післявиборних неспань арабський телевізійник привітав нас революційним жестом, так, наче пройшов вишкіл у наметах «Пори»: «Вітаю, чим більше голосуєте, тим краще у вас виходить»...

Цифри і справді засвідчували «краще». Цього разу не тільки екзит-полів, а й ті, що надходили з ЦВК. Нарешті на початку третьої ночі у прес-центрі з'явився Віктор Ющенко з дружиною Катериною Чумаченко. «Перша новина — здійснилося!»— урочисто проголосив лідер «Сили народу» під захоплені вигуки переповненої аудиторії. Віктор Андрійович назвав переголосування другого туру виборів «перемогою українського народу, української нації, до цього ми йшли кілька століть... Ми перегортаємо сторінку неповаги до людини, брехні і насильства. Люди, які втягнули Україну в прірву, сьогодні відходять у минуле».

Віктор Ющенко запевнив, що усвідомлює, яка відповідальність лягає на його команду після виборів і постарається, щоб вона виправдала одержаний кредит довіри. Між іншим, один із близьких соратників Ющенка Петро Порошенко, мабуть, уперше ці-

єї ночі публічно зізнався, що не проти виправдовувати довіру на посаді прем'єра.

Прокоментували штабісти Віктора Ющенка і заявили потенційних опозиціонерів. Заступник керівника виборчої кампанії Ющенка Анатолій Гриценко дав їм «безплатну пораду»: «Найкраще для Януковича зараз — це визнати поразку і готуватися до виборів 2006 року».

«Порядок буде наведено в Україні в усіх сферах життя, буде системна реформа, проведена на кожному рівні, але це не означає, що наша команда матиме таку ознаку, як жорстокість або несправедливість», — пообіцяла і співголова коаліції «Сила народу» Олія Тимошенко. До речі, вона досить прозоро висловилася і на адресу керівника російської держави, якщо тому за інерцією заманеться «підігравати» нову опозицію до нового керівництва української держави.

А сам Віктор Ющенко покладається на здорові бізнес-кола України. Він закликав до створення «круглого столу» для «незалежної політичної еліти», а також попросив українців «засукати рукава» для допомоги новій владі, щоб «національна бізнесова еліта присвятила себе» по-

Підрахунок голосів на одній з дільниць Дарницького району міста Києва.

будові нової демократичної держави.

Після виступу у прес-центрі Віктор Ющенко запросив журналістів туди, де б'ється серце помаранчевої революції, — на майдан. Там на виступ лідера президентських перегонів уже багато годин терпляче чекав багатотисячний мітинг. Якби ще кілька місяців тому хтось запитав, чи вийдете ви на мітинг о другій ночі, це запитання сприймалося б як чорний гумор, але сьогодні для

десятьків тисяч киян година доби жодної ролі не грає.

Майдан скандував: «Ющенко — Президент», «Україна», «Схід і Захід разом». «Переконалий, що сьогодні почався новий політичний рік в Україні... Ми чотирнадцять років були незалежними, але зараз стали вільними. Перед нами незалежна і перед нами вільна країна». Справді, саме народ довів свою силу і зумів «видавити», можливо, найцінніший режим Європи.

А що майдан? «Язык не повертається сказати, щоб завтра майдан розійшовся, — сказав Ющенко. — Куди розійшовся? Цю перемогу треба захистити... закріпити... визнати те, що Україна залежить не від Москви, Америки, Європи, а від кожного з нас. Тому нам треба працювати для України», — зазначив він. Цієї ночі місто так і не заснуло...

Людмила КОХАНЕЦЬ,
Анатолій БЕНЬ,
Сергій ЛАВРЕНЮК.

Країна буде єдина і матиме потужну опозицію до влади

Кандидат на посаду глави держави Віктор Янукович, на відміну від 21 листопада, з'явився у штабі о 20-й годині. Настрій у нього був не з кращих. Можливо, через те, що в цей момент повідомили результати екзит-полу, який проводила американська компанія на замовлення ICTV. Результат опитування давав перевагу його супернику в 15 відсотків.

Саме тому перше, про що сказав прем'єр на прес-конференції: «Сьогоднішні вибори — результат

тої кампанії, яка порушила права людей». На його думку, роз'яснення ЦВК, надіслане територіальним

На майдані Незалежності пусто.

Фото Олександра КЛИМЕНКА

і виборчим дільницям, як і рішення Верховного Суду, фактично зруйнували рішення Конституційного Суду, прийняте 24 грудня. Нагадаємо: тим рішенням КС визнав першу частину статті 6 Закону «Про особливості застосування Закону України «Про вибори Президента України»...» неконституційною.

Віктор Федорович зізнався, що він і команда очікують перемоги. Однак, якщо вони програють, то підуть у жорстку опозицію до нової влади. Таку, що мало не здатся. А трохи пізніше додав: буде сформована опозиція і в парламенті, й поза ним.

В. Янукович підкреслив, що у разі поразки не збирається вести переговори з командою опонента. Водночас він піддавав критиці заяви Віктора Ющенка і Олії Тимошенко про те, що буде переглянута пакетні домовленості щодо політреформи. На його думку, Віктор Ющенко і команда «тягнуть на себе стару ковдру старої влади». І наголосив, що виступає за формування нової ефективної влади, яка повинна сприяти розширенню прав регіонів, їхній економічній федералізації.

Відповідаючи на запитання московських журналістів про імовірність розколу країни і відокремлення південно-східних областей, Віктор Янукович різко відповів: «Робитимемо все, щоб Україна була єдина, економічно потужна,

бо не можна зраджувати український народ».

Водночас кандидат у Президенти зазначив, що немає задокументованих фактів порушення виборчого законодавства, які давали б можливість стверджувати, що була системна фальсифікація результатів виборів.

Цю саму тезу фактично повторив керівник виборчого штабу, народний депутат Тарас Чорновіл. Однак, за його словами, були порушені конституційні права громадян, особливо інвалідів, які не змогли здійснити волевиявлення. Окрім того, за його словами, команда претендента на найвищу посаду звернеться до Міністерства закордонних справ і Державного комітету охорони кордону з проханням надати дані про кількість наших співвітчизників, які виїхали на заробітки в інші країни. Оскільки, на думку Тараса Чорновола, дуже багато жителів західних областей нині заробляють гроші за кордоном, а за них проголосували родичі.

Власне, у штабі кандидата було спокійно, і за перебігом післявиборної ночі спостерігало близько двох десятків колег, кілька народних депутатів з фракцій Партії регіонів та СДПУ(о). Та ще на вулиці з десятком прихильників Віктора Януковича пробували перекидати парад автомобілів з помаранчевими прапорами.

Володимир КОРОЛЮК.

Новонародженого назвали Віктором

ЧЕРНІГІВ
Кількість скарг, розглянутих місцевими судами, була вдвічі менша, ніж під час голосування 31 жовтня. Найпоширеніше порушення, виявлене спостерігачами, — видача бюлетенів на сільських дільницях без паспортів.

КИРОВОГРАД
На відміну від попереднього голосування, значних порушень на виборчих дільницях не спостерігалось.

ДОНЕЦЬК
Члени комісії та спостерігачі із західних областей, які прибули до Донецька вночі, зранку не змогли стати до роботи через відсутність посвідчень. У 48-му виборчому окрузі зникли довірена особа кандидата у Президенти В. Ющенка Дмитро Авілов та член дільничної комісії Максим Сударкін. За даними штабу В. Януковича, п'ятеро літніх людей помер-

ли на виборчих дільницях. А на дільниці, розташованій у школі № 141 Донецька, жінка народила дитину. Хлопчика назвали Віктором.

ЛУГАНСЬК
Деяких інвалідів занесли на виборчі дільниці на руках, оскільки вони пізно дізналися, що їм дозволено проголосувати вдома. Однак здебільшого з-поміж інвалідів змогли взяти участь у виборах лише ті, хто пересувається сам.

ТЕРНОПІЛЬ
Представники В. Януковича масово відмовлялися брати участь у роботі виборчих комісій, особливо у селах. Частково цю проблему вдалося вирішити за рахунок приїжджих із східних областей. Спостерігачі фіксували незначні порушення: подекуди забули зняти агітацію, приходили голосувати з помаранчевою символікою.

ОДЕСА
У судах спостерігалися великі черги тих, хто не

знайшов своїх прізвищ у списках виборців. Подекуди бюлетенів на дільниці завезли менше, ніж значилося виборців у списках. А на дільниці № 25 у місті Балті виявили «зайві», приховані бюлетені, де вже стояли помітки навпроти прізвища одного з кандидатів. Справу передано до прокуратури.

МИКОЛАЇВ
Кількість бажаючих проголосувати вдома, порівняно з другим туром вибо-

■ У НОМЕР Рекордна кількість спостерігачів

стежили за переголосуванням другого туру виборів Президента України. Понад 12 тисяч осіб. Висновки представників від СНД і європейських інституцій дещо відрізняються, що вже стало традицією. Так, спостерігачі ОБСЄ назвали волевиявлення 26 грудня «найдемократичнішим за всю виборчу кампанію». А представникам СНД, яким другий тур видався чесним і транспарентним, а самі вибори 21 листопада легітимними, нинішнє переголосування принесло засмучення через «численні серйозні порушення».

Глава місії довгострокових спостерігачів від ОБСЄ Герт Аренс дав високу оцінку роботі виборчих комісій усіх рівнів під час переголосування. Особливо він відзначив виконання своїх функцій ЦВК. Водночас Аренс висловив стурбованість низкою порушень норм, що стосується заборони агітації після 24 грудня. Його колега глава місії короткострокових спостерігачів від ОБСЄ Брюс Джордж назвав голосування, що відбулося, зразковим.

Виступаючи в ефірі одного з українських телеканалів, віцепрезидент Європарламенту Яцек Саруш-Вольський заявив, що голосування відбулося відповідно до європейських стандартів. Він зазначив, що на сесії Європарламенту може бути розглянуто питання про те, щоб «залишити відчиненими для України двері ЄС».

Перший віцепікер Держдуми РФ Любов Сліска, котра очолювала делегацію російських спостерігачів, відзначила порушення під час голосування. Так, багато громадян, які не змогли прийти на виборчі дільниці за станом здоров'я, не одержали можливість взяти участь у виборах. А 26 грудня проводилася незаконна агітація. Отож результати виборів може бути піддано сумніву, однак остаточно висновки робити поки що рано, підкреслила вона.

Яна СТАДІЛЬНА.

Саддам Хусейн закликав іракців бойкотувати загальні парламентські вибори, які заплановано на січень 2005 року

Голова виконкому — виконавчий секретар СНД Володимир Рушайло висловив сумнів у легітимності «останнього туру» президентських виборів в Україні

■ ВІТАННЯ

Шановні колеги, дорогі друзі! Широкосердно вітаю вас і ваші родини з Новорічними і Різдвяними святами!

Ці дивовижно красиві й казкові дні традиційно об'єднують бурхливе сьогодення і пам'ять про щасливе дитинство, мрії про майбутнє і віру в прихильну долю! Тож нехай у 2005 році, що настає, з нами будуть мир і любов, благополуччя і достаток!

Ми входимо в новий відлік часу, оцінюючи підсумки і визначаючи нові рубежі. В нас є підстави для оптимізму. Створено реальну законодавчу базу освіти і науки. Упевнено й невідворотно вдосконалюють освітню і наукову галузі, які створюють міцне підґрунтя соціально-економічного й духовного збагачення нації, формування національної еліти, встановлення справедливого й чесного суспільного устрою. Комітет Верховної Ради України з питань науки і освіти високо цінить активну позицію і реальний внесок у ці процеси наукових та науково-педагогічних працівників, керівників навчальних закладів, вчителів і студентів.

Дорогі освітяни! Ваша праця на благо суспільства служить реалізації одного з основоположних прав і свобод людини — права на освіту! Тож нехай різдвяна зірка осяє вас чистим світлом вічних чеснот і цінностей. Міцного вам здоров'я, щастя і добра, здійснення мрій і творчих планів, натхнення й успіхів на життєвій і професійній ниві, визнання й вдячності суспільства!

З повагою, Станіслав НІКОЛАЄНКО, голова Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти.

Дорогі друзі!

Від усього серця поздоровляю вас з Новим роком — найрадіснішим і світлим святом, що несе нам віру у власні сили і надію на кращі часи.

Партія «Союз» бажає вам у Новому 2005 році щастя і здоров'я, миру і добра!

Новий рік — це свято, що об'єднує людей. І хоч де б ми жили — на Заході або Сході України, на Півдні або Півночі, в далекому або ближньому зарубіжжі — завжди маємо почуватися єдиним народом і єдиною країною.

Ми віримо, що в нашій країні, ослабленій політичними й економічними кризами, нарешті настануть кращі часи. Наблизити їх можна тільки спільною наполегливою працею на благо України. Адже разом ми — сила! Разом ми — СОЮЗ!

З Новим роком, з новим щастям!

З найкращими побажаннями — Лідер політичної партії «Союз» Олексій КОСТУСЄВ.

Китайці занепокоєні виборами в Україні

Ольга ТАНАСІЙЧУК, спеціально для «ГУ»

Шанхай. Вибори в Україні — вірніше, ситуація навколо них, не залишили байдужими китайських громадян, багато хто з яких мав раніше вельми поверхові знання про нашу країну.

Одержуючи інформацію, що нею рясніють цими днями місцеві ЗМІ, китайці запитують себе: як зміна влади в Україні відіб'ється на подальшому курсі великої європейської країни, на її відносинах зі стратегічним партнером КНР — Росією. Безперечно, хвилює місцевих громадян і те, як вплинуть результати виборів на стан українсько-китайських відносин. Особливо це турбує тих китайців, які мають бізнес-контакти з Україною, займаються ринковою торгівлею на 7-му кілометрі в Одесі.

Про те, що інтерес до того, що відбувається в

Україні, різко зріс останнім часом, говорили всі, без винятку, виборці, котрі прийшли на виборчу дільницю номер 46 у Шанхаї (тут проголосувало 64,7 відсотка виборців). Колеги працюючих у мегаполісі та прилеглих провінціях, однокурсники наших студентів жваво розпитують у своїх українських товаришів про те, що насправді відбувається в них на Батьківщині. Варто визнати, що аж ніяк не всі схвально відгукуються про хвилювання в суспільстві, про можливе «віддалення від Росії» і «американізацію» України. Китайська нація — загалом прихильниця пос-

Фото АП.

тупальності та наступності в усьому.

Стосовно позиції офіційного Пекіна, то він не квапиться з висновками і хоче дочекатися остаточного розв'язання ситуації. «Вибори в Україні є внутрішньою справою цієї держави, Китай поважає

вибір українського народу і висловлює ширшу надію на збереження стабільності та економічного розвитку в Україні в інтересах добробуту її народу». Такий єдиний коментар, що пролунав протягом останніх двох місяців з боку МЗС КНР.

Симпатії залишаються незмінними

У неділю громадяни України, які перебували в Польщі, незважаючи на свята, прийшли на виборчі дільниці у Варшаві, Гданську, Любліні та Кракові. Цього разу до списків виборців на цих чотирьох виборчих дільницях було внесено 9088 осіб, що на 3865 більше, ніж у першому турі, й на 1387 — ніж у другому.

Під час волевиявлення, на жаль, не обійшлося без ексцесів. Громадяни, які мають у паспорті штамп про прийом на консульський облік, чомусь «загубились» не лише у списках виборців, а й у консульських списках. Наприклад, громадянка України О. Врублевська повідомила кореспонденту «ГУ», що заступник Генерального

консула у Варшаві Діана Іванова не рекомендувала їй реєструватися для участі у голосуванні, оскільки це «може перешкодити пані Врублевській отримати польське громадянство». І це не єдиний сигнал про такого роду «роботу» працівників українського консульства, які навіть дозволяли собі лякати українських заробітчани польською поліцією.

Що ж стосується результатів волевиявлення у Польщі, то лідером став, як і в попередніх турах, Віктор Ющенко, набравши 94,7 відсотка. За Віктора Януковича свої голоси віддали 4,42 відсотка тих, хто голосував.

Іван КОЗЛОВСЬКИЙ.

Варшава.

У Москві переміг Янукович

Із 5139 громадян України, котрі голосували в Москві у посольстві України в РФ, 4048 виборців віддали свої голоси Вікторові Януковичу, 1007 — Вікторові Ющенко. Голова комісії Анатолій Безгребельний в інтерв'ю «Голосу України» заявив, що вибори в Москві пройшли «без ексцесів», але каменем спотикання стали «відкріпні талони», положення про які було закріплено в прийнятому напередодні Верховною Радою документі «Про особливості застосування Закону «Про вибори Президента України» при повторному голосуванні 26 грудня». У результаті, за даними комісії, майже 100 громадян України в Москві не змогли взяти участь у президентських виборах, оскільки були зареєстровані в інших округах.

Віктор ТИМОШЕНКО.

Москва.

Фото Ігоря ТКАЧЕНКА (Українформ).

■ ФОТОФАКТ

Нещодавно абсолютна олімпійська чемпіонка зі спортивної гімнастики в Атланті Лілія Підкопаєва і шоу-бізнесмен Тимофій Нагорний відгуляли весілля. У день одруження вони спустилися в шахту імені Бажанова в Макіївці (Донецька область).

На знімку: «підземний поцілунок» молодят

Премія за протистояння злу

У столичному Будинку вчителя вручено журналістській премії імені Валерія Марченка за 2004 рік. Лауреатами цього разу стали полтавська журналістка Людмила Кучеренко (Калашник) та її київський колега Володимир Ар'єв.

Це моральна, а не матеріальна відзнака. Премію було засновано в 90-х роках Українсько-американським бюро захисту прав людини. Її присуджують за найкращі журналістські роботи на тему захисту прав людини у вітчизняних мас-медіа.

«Ми сьогодні живемо в демократичній країні ще й тому, що колись на цій землі поруч із нами жив Валерій Марченко», — сказав голова Українсько-

американського бюро захисту прав людини Семен Глузман. Журналіста, перекладача і науковця Валерія Марченка радянська влада звинуватила в націоналізмі не лише українському, а й азербайджанському. Волелюбний патріот пропагував ідеї вільних від російського впливу Азербайджану та України. У березні 1984-го київський суд засудив журналіста-дисидента Валерія Марченка як особливо небезпечного злочинця до 15 років ув'язнення в таборі суворого режиму. Для хворого Валерія це означало смерть.

«Слово можна перемогти лише словом», — писав Валерій. Премія його імені — це справді символ протистояння злу.

■ ОГолошення

Філія ДГУ Агентство з питань банкрутства в Донецькій області та ліквідатор ДП "Шахтарське АТП 11463" БАТ "Донецькавототранс", повідомляють про проведення конкурсу з продажу активів. На конкурс виставляються для повторного продажу активи ДП "Шахтарське АТП 11463" БАТ "Донецькавототранс" які розташовані за адресою: м. Шахтарськ, вул. Седова, 100: Зі зниженням ціни продажу на 15%: 1. Будівля авторемонтних майстерень, 1984р., площа - 2288,5 кв. м., початкова ціна продажу - 73529,51грн., у т. р. ПДВ, гарантійний внесок - 3676,47грн. 2. Будівля авторемонтних майстерень, 1955р., площа - 1421,3 кв. м., початкова ціна продажу - 34793,42грн., у т. р. ПДВ, гарантійний внесок - 1739,67грн. Зі зниженням ціни продажу на 20%: 3. Будівля контори, 1963р., площа - 900,0 кв. м., початкова ціна продажу - 27648,00грн., у т. р. ПДВ, гарантійний внесок - 1382,40грн. 4. Будівля профілакторію, 1947р., площа - 383,8 кв. м., початкова ціна продажу - 8351,49грн., у т. р. ПДВ, гарантійний внесок - 417,57грн. 5. Будівля котельні, 1963р., площа - 328,1 кв. м., початкова

ціна продажу - 3779,71грн., у т. р. ПДВ, гарантійний внесок - 188,99 грн. 6. Будівля складу агрегатів, 1960р., площа - 76,0 кв. м., початкова ціна продажу - 984,96грн., у т. р. ПДВ, гарантійний внесок - 49,25грн. 7. Будівля складу з підвалом, площа - 352,6 кв. м., початкова ціна продажу - 3156,35грн., у т. р. ПДВ, гарантійний внесок - 157,82грн. 8. Будівля шиномонтажу, 1947р., площа - 245,1 кв. м., початкова ціна продажу - 2823,55грн., у т. р. ПДВ, гарантійний внесок - 141,18грн. 9. Будівля мойки, 1988р., площа - 252,0 кв. м., початкова ціна продажу - 5187,84грн., у т. р. ПДВ, гарантійний внесок - 259,39грн. 10. Будівля убіральної, площа - 37,8 кв. м., початкова ціна продажу - 612,36грн., у т. р. ПДВ, гарантійний внесок - 30,62грн. 11. Будівля трансформаторного кіоску, 1960р., площа - 26,6 кв. м., початкова ціна продажу - 861,84грн., у т. р. ПДВ, гарантійний внесок - 43,09грн. 12. Огородження для непрацюючого транспорту (сітка), 1998р., початкова ціна продажу - 648,00грн., у т. р. ПДВ, гарантійний внесок - 32,40грн. З фіксованими умовами та технічною характеристикою

можна ознайомитись у організатора конкурсу. Гарантійний внесок у розмірі 5% від початкової ціни реалізуемого майна та реєстраційний збір для реєстрації учасників конкурсу - 17,00 грн. перераховуються на р/р. 260077397 в ДОД АПББ "Аваль" м. Донецька, МФО 335076. ОКПО 26252727, Філії ДГУ Агентство з питань банкрутства в Донецькій області. Для участі у конкурсі необхідно надати письмову заяву та конкурсну пропозицію організатору конкурсу Філії ДГУ Агентство з питань банкрутства в Донецькій області, розташованому за адресою: м. Донецьк, пр-т Комсомольський, 8. Строк надання заяв 10 календарних днів із дня публікації у газеті по 06 січня 2005р. включно. Конкурс відбувається після 10 календарних днів із дня публікації інформації 11 січня 2005р., у Філії ДГУ Агентство з питань банкрутства в Донецькій області о 1100 год. за адресою: м. Донецьк, пр-т Комсомольський, 8. Довідки за телефонами: 304-77-83, 304-37-21 та на сайті ФДГУ Агентство з питань банкрутства в Донецькій області: bankruptcy.internet.dn.ua

Постанова Центральної виборчої комісії

Про внесення змін до складу дільничних виборчих комісій закордонних виборчих дільниць, затвердженого постановою Центральної виборчої комісії від 24 вересня 2004 року № 691 «Про утворення дільничних виборчих комісій закордонних виборчих дільниць з виборів Президента України 31 жовтня 2004 року»

Розглянувши заяви про звільнення від обов’язків голів, заступників голів, секретаря та членів дільничних виборчих комісій закордонних виборчих дільниць з виборів Президента України, повідомлення дільничних виборчих комісій закордонних виборчих дільниць № 65, № 92 і № 99 про вибуття на період до дня виборів за межі окремого закордонного виборчого округу відповідно по одному члену цих виборчих комісій, повідомлення дільничної виборчої комісії закордонної виборчої дільниці № 14 про вибуття на період до дня виборів за межі окремого закордонного виборчого округу заступника голови та двох членів цієї виборчої комісії, повідомлення дільничної виборчої комісії закордонної виборчої дільниці № 104 про вибуття на період до дня виборів за межі окремого закордонного виборчого округу голови та двох членів цієї виборчої комісії, відповідно до частини третьої статті 13, частини третьої статті 21, частин першої, п’ятнадцятої статті 24, пунктів 1, 4 частини четвертої, частини п’ятої статті 30 Закону України «Про вибори Президента України», частини тринадцятої статті 2 Закону України «Про особливості застосування Закону України «Про вибори Президента України» при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року», керуючись частиною третьою статті 11, статтями 12, 13, пунктами 5, 17 статті 18 Закону України «Про Центральну виборчу комісію», Центральна виборча комісія постановляє:

1. Припинити достроково повноваження членів дільничних виборчих комісій закордонних виборчих дільниць:

дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 9

Посольство України в Республіці Болгарія:
Коваленко Лариса Леонідівна, 1954 р. н., освіта вища, проживає в м. Софія — від Міністерства закордонних справ України (у зв’язку з особистою заявою);

дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 14

Генеральне консульство України в місті Единбурзі:

Опанасенко Ірина Іванівна, заступник голови комісії, 1960 р. н., освіта вища, проживає в м. Единбург — від Міністерства закордонних справ України (у зв’язку з її вибуттям на період до дня виборів за межі окремого закордонного виборчого округу, що тягне за собою неможливість виконувати обов’язки члена комісії);

Дзіковська Мирослава Олегівна, 1976 р. н., освіта вища, проживає в м. Единбург — від Міністерства закордонних справ України (у зв’язку з її вибуттям на період до дня виборів за межі окремого закордонного виборчого округу, що тягне за собою неможливість виконувати обов’язки члена комісії);

Мищенко Олексій Юрійович, 1963 р. н., освіта вища, проживає в м. Единбург — від Міністерства закордонних справ України (у зв’язку з його вибуттям на період до дня виборів за межі окремого закордонного виборчого округу, що тягне за собою неможливість виконувати обов’язки члена комісії);

дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 15

Посольство України в Республіці Вірменія:
Хоменко Сергій Володимирович, 1978 р. н., освіта вища, проживає в м. Єреван — від Міністерства закордонних справ України (у зв’язку з особистою заявою);

дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 34

Посольство України в Королівстві Іспанія:
Виризей Олена Леонтіївна, 1970 р. н., освіта вища, проживає в м. Мадрид — від Міністерства закордонних справ України (у зв’язку з особистою заявою);

дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 46

Генеральне консульство України в місті Шанхай:
Бикова Марина Леонідівна, 1979 р. н., освіта вища, проживає в м. Шанхай — від Міністерства закордонних справ України (у зв’язку з особистою заявою);

Лященко Тетяна Валеріївна, 1978 р. н., освіта вища, проживає в м. Шанхай — від Міністерства закордонних справ України (у зв’язку з особистою заявою);

дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 61

Посольство України в Королівстві Нідерланди:
Менженко Олександр Володимирович, голова комісії, 1958 р. н., освіта вища, проживає в м. Гаага — від Міністерства закордонних справ України (у зв’язку з особистою заявою);

Григор’єва Маріана Леонідівна, 1973 р. н., освіта вища, проживає в м. Гаага — від Міністерства закордонних справ України (у зв’язку з особистою заявою);

Зарудний Андрій Сергійович, 1986 р. н., освіта загальна середня, проживає в м. Гаага — від Міністерства закордонних справ України (у зв’язку з особистою заявою);

Менженко Тетяна Олександрівна, 1959 р. н., ос-

віта вища, проживає в м. Гаага — від Міністерства закордонних справ України (у зв’язку з особистою заявою);

Михальчук Олексій Олександрович, 1984 р. н., освіта загальна середня, проживає в м. Гаага — від Міністерства закордонних справ України (у зв’язку з особистою заявою);

дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 65

Генеральне консульство України в місті Мюнхені:
Яковлев Олексій Олександрович, заступник голови комісії, 1974 р. н., освіта вища, проживає в м. Ашгайм — від Міністерства закордонних справ України (у зв’язку з особистою заявою);

Крепель Віра Іванівна, 1953 р. н., освіта вища, проживає в м. Мюнхен — від Міністерства закордонних справ України (у зв’язку з її вибуттям на період до дня виборів за межі окремого закордонного виборчого округу, що тягне за собою неможливість виконувати обов’язки члена комісії);

Романова Ольга Володимирівна, 1975 р. н., освіта вища, проживає в м. Мюнхен — від Міністерства закордонних справ України (у зв’язку з особистою заявою);

дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 73

Генеральне консульство України в місті Гданську:
Гарус Віктор Андрійович, 1972 р. н., освіта вища, проживає в м. Гдиня — від Міністерства закордонних справ України (у зв’язку з особистою заявою);

дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 89

Посольство України в Словацькій Республіці:
Парпалей Ярослав Іванович, заступник голови комісії, 1979 р. н., освіта вища, проживає в м. Братислава — від Міністерства закордонних справ України (у зв’язку з особистою заявою);

Куриак Ірина Вікторівна, 1979 р. н., освіта вища, проживає в м. Братислава — від Міністерства закордонних справ України (у зв’язку з особистою заявою);

Лагойда Ольга Володимирівна, 1977 р. н., освіта вища, проживає в м. Братислава — від Міністерства закордонних справ України (у зв’язку з особистою заявою);

дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 92

Посольство України в Сполучених Штатах Америки:

Святун Олена Володимирівна, 1980 р. н., освіта вища, проживає в м. Александрія — від Міністерства закордонних справ України у зв’язку з її вибуттям на період до дня виборів за межі окремого закордонного виборчого округу, що тягне за собою неможливість виконувати обов’язки члена комісії);

дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 98

Посольство України в Турецькій Республіці:
Ткач Людмила Дмитрівна, 1968 р. н., освіта середня спеціальна, проживає в м. Анкара — від Міністерства закордонних справ України (у зв’язку з особистою заявою);

дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 99

Генеральне консульство України в місті Стамбулі:
Джемілов Хайсер Мустафаоглу, 1981 р. н., освіта незакінчена вища, проживає в м. Стамбул — від Міністерства закордонних справ України (у зв’язку з його вибуттям на період до дня виборів за межі окремого закордонного виборчого округу, що тягне за собою неможливість виконувати обов’язки члена комісії);

дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 104

Посольство України в Фінляндській Республіці:
Іваничук Наталія Романівна, голова комісії, 1959 р. н., освіта вища, проживає в м. Гельсінкі — від Міністерства закордонних справ України (у зв’язку з її вибуттям на період до дня виборів за межі окремого закордонного виборчого округу, що тягне за собою неможливість виконувати обов’язки члена комісії);

Романюк Євгенія Володимирівна, 1952 р. н., освіта загальна середня, проживає в м. Гельсінкі — від Міністерства закордонних справ України (у зв’язку з її вибуттям на період до дня виборів за межі окремого закордонного виборчого округу, що тягне за собою неможливість виконувати обов’язки члена комісії);

Сосса Андріан Ярославович, 1963 р. н., освіта вища, проживає в м. Гельсінкі — від Міністерства закордонних справ України (у зв’язку з його вибуттям на період до дня виборів за межі окремого закордонного виборчого округу, що тягне за собою неможливість виконувати обов’язки члена комісії);

дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 113

Посольство України в Японії:
Максимова Ірина Олексіївна, заступник голови комісії, 1955 р. н., освіта вища, проживає в м. Токіо — від Міністерства закордонних справ України (у зв’язку з особистою заявою).

2. Звільнити від обов’язків заступників голів

дільничних виборчих комісій закордонних виборчих дільниць:

дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 34

Посольство України в Королівстві Іспанія:
Віщенко Андрій Дмитрович, заступник голови комісії, 1962 р. н., освіта вища, проживає в м. Мадрид — від Міністерства закордонних справ України (у зв’язку з особистою заявою);

дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 61

Посольство України в Королівстві Нідерланди:
Воронкін Дмитро Олексійович, 1971 р. н., освіта вища, проживає в м. Капелла на Ейселі — від Міністерства закордонних справ України (у зв’язку з особистою заявою);

дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 104

Посольство України в Фінляндській Республіці:
Єганов Віктор Анатолійович, 1963 р. н., освіта вища, проживає в м. Гельсінкі — від Міністерства закордонних справ України (у зв’язку з особистою заявою).

3. Звільнити від обов’язків секретаря дільничної виборчої комісії закордонної виборчої дільниці № 104 (Посольство України в Фінляндській Республіці) Німченко Наталію Іванівну, 1973 р. н., освіта загальна середня, проживає в м. Гельсінкі — від Міністерства закордонних справ України (у зв’язку з особистою заявою).

4. Призначити головами дільничних виборчих комісій закордонних виборчих дільниць:

дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 61

Посольство України в Королівстві Нідерланди:
Воронкін Дмитро Олексійович, 1971 р. н., освіта вища, проживає в м. Капелла на Ейселі — від Міністерства закордонних справ України;

дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 104

Посольство України в Фінляндській Республіці:
Єганов Віктор Анатолійович, 1963 р. н., освіта вища, проживає в м. Гельсінкі — від Міністерства закордонних справ України.

5. Призначити заступниками голів дільничних виборчих комісій закордонних виборчих дільниць:

дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 14

Генеральне консульство України в місті Единбурзі:

Івахненко Олександр Петрович, 1971 р. н., освіта вища, проживає в м. Единбург — від Міністерства закордонних справ України;

дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 61

Посольство України в Королівстві Нідерланди:
Корнієнко Олексій Миколайович, 1949 р. н., освіта вища, проживає в м. Лейдшендам — від Міністерства закордонних справ України;

дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 65

Генеральне консульство України в місті Мюнхені:
Бесчастний Микола Васильович, 1939 р. н., освіта вища, проживає в м. Мюнхен — від Міністерства закордонних справ України;

дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 89

Посольство України в Словацькій Республіці:
Корчова Інна Анатоліївна, 1975 р. н., освіта вища, проживає в м. Братислава — від Міністерства закордонних справ України;

дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 104

Посольство України в Фінляндській Республіці:
Тітєвський Олексій Володимирович, 1966 р. н., освіта вища, проживає в м. Гельсінкі — від Міністерства закордонних справ України;

дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 113

Посольство України в Японії:
Іщенко Тетяна Петрівна, 1970 р. н., освіта незакінчена вища, проживає в м. Токіо — від Міністерства закордонних справ України.

6. Призначити секретарем дільничної виборчої комісії закордонної виборчої дільниці № 104 (Посольство України в Фінляндській Республіці) Джулай Олену Миколаївну, 1976 р. н., освіта загальна середня, проживає в м. Гельсінкі — від Міністерства закордонних справ України.

7. Цю постанову опублікувати в газетах «Голос України», «Урядовий кур’єр», надіслати кандидатам на пост Президента України Ющенку В. А., Януковичу В. Ф. та Міністерству закордонних справ України для оприлюднення в іноземних країнах, в яких утворені дільничні виборчі комісії, Міністерству оборони України та Міністерству внутрішніх справ України.

Голова Центральної виборчої комісії
Я. ДАВИДОВИЧ.

м. Київ,
25 грудня 2004 року.
№ 1366.

Верховна Рада відмовилася запровадити квоту на імпорту цукру-сирцю, вилучивши відповідну норму із держбюджету на 2005 рік

■ ТОЧКА ЗОРУ

Агропільга

Існуючий порядок оподаткування сільгоспвиробників продовжено на наступний рік. Верховна Рада прийняла зміни до деяких законів щодо оподаткування сільськогосподарських підприємств. Народний депутат Сергій КАСЬЯНОВ так прокоментував положення цього документа:

— Подія, яка відбулася в парламенті, є знаковою для аграрного сектору. З 1 січня 2005 року мав набуті чинності Закон «Про внесення змін до деяких законів України щодо оподаткування сільськогосподарських підприємств та підтримки соціальних стандартів їх працівників», який, по суті, скасовував пільги в оподаткуванні сільськогосподарських товаровиробників. Під час прийняття цього закону селян заспокоювали обі-

цянкими уряду про збільшення прямої підтримки сільському господарству за рахунок дотацій з державного бюджету, які мали забезпечити компенсацію втрат товаровиробників.

Однак цього не сталося, і село, не отримавши нічого натомість, позбувалося пільг, які фактично є дотацією через податок на додану вартість. Що це означає? Переробні підприємства, які отримували продукцію від селян, свій податок на додану вартість не сплачували до бюджету, а давали як дотацію сільгоспвиробникам. Податок на додану вартість, який мали сплачувати селяни, реалізуючи свою продукцію, залишався у них, ішов як дотація і використовувався на придбання техніки та інших основних засобів виробництва. Ця сума дорівнювала приблизно 2 мільярдам 800 мільйонам щорічно. З наступного року вся ця система руйнувалася і селяни мали сплачувати податки на загальних підставах, до того ж не отримавши від держави належної компенсації.

Прийнятий закон передбачає, по-перше, зберегти на наступний рік пільговий порядок оподаткування аграрної сфери податком на додану вартість, а по-друге, привести у відповідність до чинного законодавства фіксований сільськогосподарський податок з деякими його вдосконаленнями. І третє: передбачається уточнити законодавчу процедуру і порядок сплати сільськогосподарськими товаровиробниками збору на обов'язкове пенсійне страхування, тобто відбувається перехід до поступової сплати внеску до Пенсійного фонду — 6,4%, а решта компенсується державою у вигляді субсидій Пенсійному фонду.

Цей закон є відповіддю уряду на невиконання зобов'язань щодо переходу на нову систему фінансування АПК. Доки уряд не виробить нових механізмів підтримки аграрного сектору, ми мусимо залишити існуючу систему стягнення податків, удосконаливши тільки порядок сплати внесків до Пенсійного фонду. Іншої альтернативи у нас немає.

■ ФОТОФАКТ

У Любимівці Михайлівського району Запорізької області дбають про майбутнє. Є тут школа. Є дитячий садок, де виховують 56 малят цього і навколишніх сіл. Дорослі роблять все можливе, щоб дітлахи добре харчувалися і комфортно почувалися. Чимала заслуга в цьому місцевого СВК «Чапаєвський» і фермерів, котрі забезпечують дитсадок продуктами. Така турбота не марна. Останнім часом в селі дедалі більше залишається молоді — їй знаходять роботу в господарстві.

Олександр ВОРОТІЛЛОВ.

На знімку: майбутнє села Любимівка.

фото автора.

Народний депутат Олег Юхновський: «Існуюча система оподаткування агросектору себе вичерпала»

Коли гектари з головою

■ ДОСВІД

Георгій ВОРОТНЮК

На Одещині найбільше з-поміж усіх областей країни фермерських господарств — 7,5 тисячі. Дедалі зростає їх внесок у загальнодержавне виробництво продукції АПК. А щодо рентабельності, тут, як то кажуть, повний ажур: хто ж з виробників-власників працюватиме собі у збиток? Прибутків домагаються кожен по-своєму. Як і витрачають надбані гроші.

Кавуни від Усових

Подружжя Михайло й Марина Усови у фермерстві не новачки — нещодавно відзначили 10-річчя свого господарства. Обробляючи 75 гектарів землі, спеціалізуються на баштанних культурах. І самі, здебільшого, реалізують продукцію. Передусім — у райцентрі, в Рені.

— Відволікатися на це, звичайно, непросто, адже турбот у господарстві завжди чимало, — ділилася досвідом Марина Михайлівна. — Було б багатого краще збути кавуни посередникам. Та от арифметика у нас з ними ніяк не сходиться...

З'ясовується, й до Усових не раз підкочувалися посередники. Але які умови вони пропонують? Якщо, скажімо, на ринку встановилася ціна на кавуни по 60 копійок за кілограм, то більш як 30—35 копійок за оптової закупівлі вони не дають. Це що ж виходить? Той, хто з ранньої весни й до пізньої осені днює й ночує в полі, отримає стільки само, як і той, хто вирощене збув за кілька годин? Ні, краше вже самому продати. Така ось арифметика в Усових. Яка, утім, не заперечує поділу праці: коли посередник, кажуть вони, стане цивілізованим, тобто задовольниться 15—20-відсотковим «наваром», тоді й вони запросять його на свій баштан.

А досі отак — роздвоюються. Бо багато на що гроші потрібні. На першому плані, само собою, — нова техніка, пальне, добрива. А ще є задумка перебраться з будинку в райцентрі ближче до поля, спорудивши там нову простору садибу...

Череда Віктора Ребрія

Пройжджаючи селами Миколаївського району, де колись випало працювати, не раз мусив із сумом відзначати: ось тут була чудова молочнотоварна ферма, а тепер лиш фундаменти від корівників серед бур'янів стирчать; а там, пам'ятається, сотні свиней у просторих загонах вовтузилися, а отам було качине царство... Де все це, куди поділося?

— Було та загуло. Тепер у людей, — каже Віктор Ребрій, — корівок більше, ніж у великих сільгоспід-

приємствах. А відроджувати тваринництво доведеться, певно, нам, фермерам...

І киває, усміхаючись, на череду, що розтяглася долиною річки Тилігул: і пізньої осінньої пори корови та молодняк великої рогатої худоби знаходили тут собі поживу. А корми, заготовлені із земельних паїв родини, підуть у діло тоді, зазначає Віктор Іванович, як усе снігом притрусить. Череда в Ребріїв чимала — понад 80 голів, з них половина — дійні корови. А розмістили все поголів'я — де б ви думали? — в господарських приміщеннях покинутих селянських садиб. Попередньо, звичайно, викупивши їх. Виїздить, на жаль, молодь з їхньої Настасіївки, кидає батьківські гнізда... І Віктор Іванович, і його дружина Галина Іванівна сподіваються, що з їхніми двома синами такого не станеться. Тепер, в усякому разі, охоче випасають, порають худобу. А вона, в свою чергу, непогано підтримує родину фермерів матеріально.

Щодень до садиби Ребріїв приїздить, щоб забрати бідони з молоком, спеціальна машина. Отже, грошовий струмочок щодень тече в зворотному напрямку.

— Байки то все, коли кажуть: тваринництво стало не вигідним, — переконаний Віктор Іванович. — Треба тільки не лінуватися, а віддача обов'язково буде!

Стипендіати Кожухаренків

У селі Лиман Татарбунарського району про родину Кожухаренків чуєш мало не на кожному кроці. Назвала це прізвище й молодиця, що витягла з криниці край села відро води: — Пийте, пийте. У криниці Кожухаренків найсмачніша в селі вода.

Подумав спочатку, що то прізвище господарів найближчої хати, аж

з'ясувалося — ні, Кожухаренки мешкають далеченько від цього місця; просто тутешнім людям доводилося здалеку воду носити, от Кожухаренки і спорудили для них криницю.

А потім у школі показали комп'ютери «від Кожухаренків», у церкві — іконостас від них. І дорогу з твердим покриттям, що веде у поле, теж називали Кожухаренковою. Там, на краю поля, завантажували овочі — з'ясувалося, не на переробне підприємство, а (так розпорядилися Кожухаренки) для сімейного дитячого будинку родини Летинських у сусідньому селі Трапівка: хай дітки вдосталь вітамінної продукції споживають. Ну а в сільраді взагалі почув дивне: Кожухаренки своїм коштом навчають у вузах двох односельців: одного — в аграрному університеті, другого — в духовній семінарії...

То хто вони — щедрі й, певно, небідні Кожухаренки? З'ясувалося, родина фермерів. Їхнє господарство «Вікторія» орендує у тутешніх селян — оце розмах! — понад 1300 гектарів землі й успішно на ній поряється... А розпочинали з... 15 гектарів. Приклад подав батько Олександр Купріянович, педагог: випросив у колгоспу «Прикордонник» оту ділянку, ставши одним з перших фермерів у районі. Потім до нього приєдналася і дружина Наталя Григорівна, кинувши свою посаду головного агронома в колективному господарстві. А ще згодом, здобувши фах, — син Віктор (він тепер і головний агроном, і головний інженер «Вікторії») та донька Леся (економіст і головний бухгалтер). Чоловік Лесі Олександр впроваджує новітні технології, зокрема крапельне зрошення. Не дивно, що «Вікторія», маючи такий потужний кадровий потенціал, дедалі більше виправдовувала свою назву — перемога. Щедрі врожаї широкого асортименту сільгоспкультур приносять чималі грошові прибутки — стащить і на зміцнення господарства, поповнення його новою технікою, і на розрахунки з орендодавцями. А їх, зважаючи на щедрість фермерів, дедалі більше.

Мал. Олександра МОНАСТИРСЬКОГО.

■ ЗАПИТУЄТЕ — ВІДПОВІДАЄМО

Це не підстава

Чи є платником земельного податку власник сертифіката на право на земельну частку (пай)?

Богдан ОЛЕКСОВИЧ.

Миколаївська область.

Справляння плати за землю здійснюється відповідно до Закону України «Про плату за землю», статтею 2 якого визначено, що власники землі та землекористувачі, крім орендарів, сплачують земельний податок. Згідно зі статтею 22 Земельного кодексу України право власності на землю або право користування наданою земельною ділянкою виникає після встановлення землевпорядними організаціями меж земельної ділянки в натурі (на місцевості) і одержання документа, що посвідчує це право. Право власності або право постійного користування землею посвідчується державними актами.

При цьому плата за землю справляється у вигляді земельного податку або орендної плати, що визначається залежно від грошової оцінки земель. За земельні ділянки, надані в оренду, справляється орендна плата.

У свою чергу, сертифікат на право володіння земельною часткою (паєм) є правовстановлюючим документом, що посвідчує право володіння, користуватися та розпоряджатися зазначеною часткою. Водночас сертифікат на право володіння земельною часткою (паєм) не є і не може бути підставою для сплати земельного податку власниками цих сертифікатів.

Ірина МАЧУСЬКА,
юрист.

А НА ЧОРНОЗЕМАХ НЕ ВРОДИЛО

На Вінниччині одні й ті самі райони рік у рік забезпечують основну частину валу колоскових

■ ВРОЖАЙ-2004

Віктор СКРИПНИК

Подільські чорноземи такі масні, що їх, як масло, можна намашувати на хліб. Так писав свого часу відомий учений Докучаєв, досліджуючи ґрунти на території нинішньої Вінниччини. Майже половина районів області, за оцінкою фахівців, мають землі з високою кадастровою оцінкою. Утім, ділянки чорноземів можна побачити в кожному з 27 районів.

У Чернівецькому, наприклад, рілля така, що аж виблискує на сонці. Язик не повернеться нарікати на ґрунти. Однак район не є серед лідерів з вирощування зернових культур. Не може зрівнятися, скажімо, з близьким сусідом — Крижопільським, де якість ґрунтів трохи нижча, зате врожаї вищі. Так само як у Бершадському чи Калинівському районах, де нинішнього року зібрано найкращі врожаї зернових.

В останньому з них у сільгосп-підприємстві «Радівське» на круг намотили по 90,2 центнера пшениці, по 72 — ячменю, по 50 — гороху. У середньому зернові дали по 68,9 центнера з гектара.

Радіти б такому врожаю! А керівник господарства Анастолій Пачевський, до речі, єдиний серед хліборобів області удостоєний звання Героя України, бідається, що очікував більшого — по 80 центнерів зернових з гектара. «Саме на такий показник розрахована наша програма вирощування зерна, — каже він. — Для цього внесли у ґрунт усе, що необхідно. Дотримали технології. Та й

насіння було доброї якості. Піджили рослини згідно з рекомендаціями фахівців. Захищали їх від хвороб і шкідників...»

«Підвела погода», — припускає А. Пачевський. Такої само думки й заступник начальника обласного управління сільського господарства і продовольства Володимир Франков. За його словами, у найважливіший період росту і розвитку сільгоспкультур — з другої декади травня і до кінця другої декади червня — на всій території області була засуха. А тільки-но розпочали косовицю ранніх зернових, пішли дощі. Та ще й які, із зливами та бурями. У 14 районах області рослинам було завдано значних пошкоджень: збитки оцінили у суму більш як 20 мільйонів гривень.

Незважаючи на це, уточнює В. Франков, там, де ниву не обділили, мають добрий урожай. А виробництво рослинницької продукції в цілому зросло на 23,8 відсотка. Загалом від аграрного сектору очікують у нинішньому році мати прибутки, а рівень рентабельності сягне 12 відсотків замість 3,7 торік.

Однією зі складових такого успіху фахівці вважають застосуван-

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

ня оптимального варіанта вдосконалення структури посівних площ. Хоча основна увага приділяється озимому полю, не відмовилися й від ярих зернових, розширивши їх площі, як і зернової кукурудзи. Що характерно: до вирощування цієї культури долучаються й індивідуальні господарі. Їхня частка у загальній площі посіву досягла майже 40 відсотків. Сумлінні газди стали більше сіяти пшениці, жита, ячменю.

Прикро, що не вдалося повною мірою скористатися можливостями Держрезерву, щоб вигідно продати хліб: із передбачених 65 тисяч тонн вінничани поставили тільки 13 тисяч тонн збіжжя. На заваді стали, сказати б, штучні перепони. Річ у тім, що на території області немає жодного оператора Держрезерву. Хлібоприймальних підприємств, які хотіли б працювати з цією структурою за укладеною угодою, достатньо. На одне з них ще під час

жнив було підготовлено необхідні документи. Але коли настав час підписання угоди, чиновники Держрезерву відмовилися це робити.

Найближчий оператор — у сусідній Хмельницькій області. Середня відстань до нього — 200 кілометрів. А для південних районів, основних виробників зерна, вона ще більша. При цьому втрати від перевезення становлять 136 гривень за тону. Тому вінничани звернулися з листами до Києва з проханням дозволити все-таки мати своє підприємство, аби не розкидатися грішми. Сподіваються на розуміння і підтримку. Водночас прагнуть мати обласне комунальне хлібоприймальне підприємство для заготівлі регіональних запасів зерна. З такими запасами можна буде виходити на внутрішній ринок, а в разі потреби «збити» ціну.

«Голодне» поле не родить навіть на чорноземах...

Посієш хліб — збереш збитки

Зернові запаси не дали селянам очікуваних доходів

■ СИТУАЦІЯ

Нинішній рік приніс Хмельниччині гарний хліб. Ще кілька місяців тому в господарствах раділи: нарешті пшенична валюта профінансує і зарплатний, і пенсійний фонди, дасть змогу провести осінні та й весняні польові роботи. Дехто із керівників навіть розробляв свою стратегію: не продавати першим-ліпшим заїжджим перекупникам, чекати справжню ціну. Але хліб, який в перші дні притримували, перетворюється на серйозну проблему. Покупці не кинулися за ним по селах, хлібороби тепер самі шукають їх по всіх усяодах.

У простягнутій руці — паляниця

«Перлина Поділля» — одне з потужних господарств Білогірського району. Нікого особливо не дивує, що комори тут засипані відбірним зерном. Три тисячі тонн збіжжя готові хоч сьогодні відправити на ринок. Одна біда — немає кому купувати. З такою проблемою зіткнулися й інші сільгосппідприємства району. ВАТ «ПМК-182», де вирішили змінити спеціалізацію, взяло в оренду майже дві з половиною тисячі гектарів землі в двох селах. Виростили добрий врожай, а тепер ламають голову, як далі бути.

— А що ж держрезерв, замовлення усіх рівнів, — перепитую у начальника райсільгоспуправління Миколи Тищука. — Стільки було обіцянок, що хліб без проблем прийматимуть по вісімсот гривень за тону — тільки вези. А ще високе начальство наказувало, щоб жодного центнера за межами області не опинилося.

— Було, — підтверджує Микола Пилипович, — а що насправді? Для здачі зерна в держрезерв, приміром, для району було визначене хлібоприймальне підприємство, яке розташоване за двісті кілометрів. Повезеш туди — хто поверне транспортні витрати? Можна було трохи здати по заставних цінах, але ж і там... Хліб віддаси, а гроші коли отримаєш? А багатьом вони потрібні були саме в жнива та посівну.

Ще один шанс для селян, здавалося, дає регіональне замовлення. Два найближчі міста мали б узяти по півтори тисячі тонн продовольчої пшениці. Повинні були, та не взяли, бо місцеві бюджети таких сум одразу не потягнули. Одне слово, завис білогірський хліб у сільських коморах.

Звичайно, від такого запасу гріх було б відмовлятися, і на Білогірщині він теж згодився. Якщо рік розпочинали ледь не з мільйонним боргом із заробітної плати, то листопад зустріли всього із двадцятьма п'ятьма тисячами гривень боргів. Не секрет, що значну їх частину погашали саме завдяки зібраному врожаю. Але від цього село не стало багатшим. Воно не може працювати лише на те, щоб самому проїсти все зароблене. Багатьом господарствам знову доводиться стояти із простягнутою рукою, хоча цього разу в ній не порожня шапка для милостині, а гарно випечена паляниця.

Більше, ніж вкусиш, не з'їси

Нинішня ситуація багатьох змусила задуматися: скільки пот-

рібно вирощувати хліба, щоб не тільки самому бути ситому, а ще й гроші на ньому заробити? Цього року збіжжя зібрали майже вдвічі більше, ніж торік, а заробили на ньому практично стільки, як в неурожайний сезон. Але у багатьох господарствах добре пам'ятають, як навесні їм пропонували по 1,2—1,4 тисячі гривень за тону зерна. А нині з пропозицією в півтисячі мало хто підходить. Отож добрий хліб сам себе знецінив?

— Винен у цьому не так урожай, як розбалансованість аграрної економіки, — перекоаний перший заступник начальника обласного управління продовольства та сільського господарства Микола Храновський. — Щоб для всіх напекти хліба, булок, пиріжків, Хмельниччина повинна мати майже двісті тисяч тонн зерна. Припустимо, ще стільки само залишається на насіння. Близько трьохсот тисяч тонн можна використати для кормів та інших потреб. Очевидно, що із зібраного півтора мільйона тонн нам потріб-

на лише половина. Решту добре було б продати. Але уявімо собі, що приблизно така сама ситуація і в інших областях. Більшого короваю, ніж може з'їсти вітчизняний ринок, уже не спечеш. Ясно одне: зерно із комори треба везти на чужий стіл, до чужої печі. Але керівнику навіть найпотужнішого в краї господарства самому туди не пробитися.

Під цьогорічний хліб область свого часу витратила майже півмільярда гривень. А продали менше чотирьохсот тонн, не виручивши за це і двохсот мільйонів.

Пшеничні гори: тріщатимуть комори

Великими зусиллями в районах вдалося зупинити зменшення посівного клину. Але тепер дедалі очевидніше: що вагоміший врожай і більші затрати на його вирощування, то менші прибутки господарств.

— Чемеровеччина завжди славилася хлібом. І цього року господарства разом із населенням невеликого району засипали в засіки більш як сто п'ятдесят тисяч тонн зернових. Коли порахували, скільки потрібно для своїх пекарень, ледве до двохсот тонн дотягнули, — розповідає начальник райсільгоспуправління Василь Нагородний. — Чемеровецьким хлібом мали нагодувати городян із Хмельницького та Кам'янця-Подільського. Але і це крапля в морі.

Кинулися в ДАК «Хліб України», де обіцяли золоті гори, та виявилось, що тамтешня норма для району дотягнула тільки до 1,3 тисячі тонн. Зумили пристроїти туди вдвічі більше, але ж ДАК брала тільки ячмінь, за який платили по 515 гривень. Віддавати за такою ціною пшеницю рука не піднялася.

Ціну в сімсот—вісімсот гривень за тону міг гарантувати тільки держрезерв. Та що з того, коли він теж штучно обмежив норми прийому. Район спромігся засипати туди трохи більш як три з половиною тисячі тонн — стільки за цьогорічного врожаю могло здати ледь не кожне господарство.

Цікаво, що цієї осені область намагалася наростити озиме поле. Отож теоретично наступний врожай буде не менший за цьогорічний. Власні засіки такого переповнення уже не витримають.

Ірина КОЗАК.

■ РЕАЛІЇ

Рекорд — не завжди прибуток

Згідно з оперативними даними, у країні встановлено своєрідний кукурудзяний рекорд — зібрано 9,5 мільйона тонн культури. Врожайність кожного гектара в середньому становила 41,8 центнера. До того ж «королева» порадувала вже другий рік — 2003-й, коли взяли 6,88 мільйона тонн зерна, також виявився прикметним. «Другий рекордний врожай кукурудзи поспіль — значний виняток у зв'язку з низкою економічних, кліматичних і інших закономірностей», — відзначають експерти АПК-Інформ. Але, як то кажуть, неврожай — горе, врожай — вдвічі. Висушити таку кількість зерна — проблема, до того ж для аграріїв «задоволення» не з дешевих. А у зв'язку с надвиробництвом ціна пішла вниз. Керівник одного з сільгосппідприємств Жашківського району Черкаської області, повідав народний депутат Омелян Парубок, «посіяв-зібрав кукурудзу, на елеваторі висушив, продав і ще залишився винним елеватору за сушіння...».

Закінчити сезон «горючка» не пускає

Для завершення комплексу осінньо-польових робіт у поточному сезоні вітчизняним сільгоспвиробникам треба 85 тисяч тонн дизельного палива. Тим часом, станом на 21 грудня, у сільгосппідприємствах було в наявності лише 62,7 тисячі, повідомляє Мінагрополітики. За останній тиждень ціни на ДП і бензин у країні трохи знизилися — на 36 і 47 гривень за тону відповідно. Водночас, порівняно з початком вересня, середні оптові ціни на дизпаливо зросли на 500—550 грн./т.

Аграріяв реалізовувалась і пільгова «горючка». Наприклад, дизельне паливо за фіксованою ціною 1970 гривень за тону, але як цей ресурс розподілявся — питання. З'ясувати це, а також кому дісталися доплати на придбання добрив і взагалі як витрачалися передбачені в нинішньому році для АПК бюджетні кошти, Комітет з питань аграрної політики і земельних відносин ВР зобов'язав відвітувати керівництво аграрного міністерства в лютому 2005-го.

Надої падають. Зросте ціна?

У листопаді на 23 відсотки впали обсяги виробництва молока — до 886 тисяч тонн. За оперативними даними Держкомстату, скорочення, порівняно з жовтневими даними, відбулося і в сільгосппідприємствах (на 19,8 відсотка — до 142 тисяч тонн), і в господарствах населення (на 23,6 відсотка — до 744 тисяч тонн).

До 2010 року заборонено будувати нові державні підприємства з виробництва спирту (стор. 8—9)

Безплатний проїзд, 25-відсоткова знижка за комунальні послуги та інші види пільг для дітей війни (стор. 9)

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законів України щодо впорядкування обігу спирту, алкогольних напоїв і тютюнових виробів

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Внести зміни до таких законів України:

1. У статті 7 Закону України «Про акцизний збір на алкогольні напої та тютюнові вироби» (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 40, ст. 297; 1999 р., № 4, ст. 34; 2002 р., № 26, ст. 175, № 50, ст. 365):

1) у частині першій:

абзац третій доповнити словами «(для виноробної продукції: «вино сухе», «вино марочне», «вино напівсухе та напівсолодке», «вино з доданням спирту (міцне)», «вино ігристе», «вино газоване», «плодово-ягідне вино», «вермут», «коньяк», «бренді»»);

абзац п'ятий викласти в такій редакції:

«для горілки та лікєро-горілочаних виробів з вмістом спирту етилового понад 8,5% об'ємних одиниць»;

абзац сьомий викласти в такій редакції:

«для інших алкогольних напоїв з вмістом спирту етилового понад 8,5% об'ємних одиниць»;

абзац восьмий після цифр і букви «0,25 л» доповнити цифрами і буквами «0,275 л, 0,35 л»;

після абзацу восьмого доповнити новим абзацом такого змісту:

«Відповідно до вмісту спирту етилового для маркування горілки та лікєро-горілочаних виробів застосовуються марки акцизного збору з такими позначеннями: «вміст спирту етилового до 25% об'ємних одиниць» та «вміст спирту етилового 25% і більше об'ємних одиниць».

У зв'язку з цим абзаци дев'ятий і десятий вважати відповідно абзацами десятим і одинадцятим;

2) частину третю викласти в такій редакції:

«3. Продаж марок акцизного збору українським виробникам алкогольних напоїв, для виробництва яких використовується спирт етиловий неденатурований, проводиться на підставі:

довідок про сплату акцизного збору або про взяття на облік податкових векселів, авальованих банком, в яких зазначається сума акцизного збору, розрахована за ставками на готову продукцію, в підтвердження якої надано такий вексель;

заявки-розрахунку кількості марок акцизного збору, що може отримати суб'єкт підприємницької діяльності відповідно до сплаченої суми акцизного збору або на яку видано податковий вексель.

Форми довідок та заявки-розрахунку затверджуються центральним органом державної податкової служби.

Продаж марок акцизного збору українським виробникам алкогольних напоїв, для виробництва яких не використовується спирт етиловий неденатурований, а також тютюнових виробів проводиться виходячи з планових щомісячних обсягів реалізації такої продукції відповідно до заявки-розрахунку на необхідну кількість марок»;

3) у частині четвертій:

в абзаци другому слова «абзацом першим частини двадцятої» замінити словами «частиною двадцятою»;

доповнити абзацом такого змісту:

«При цьому сплата акцизного збору в інший спосіб та інші терміни не допускається»;

4) частину двадцятю викласти в такій редакції:

«20. До отримання суб'єктом підприємницької діяльності з акцизного складу спирту етилового неденатурованого, призначеного для переробки на іншу підакцизну продукцію (за винятком виноматеріалів), такий платник акцизного збору зобов'язаний надати органу державної податкової служби України за своїм місцезнаходженням податковий вексель, авальований банком (податкову розписку), який є забезпеченням виконання зобов'язання цього платника у термін до 90 календарних днів починаючи від дня видачі векселя (податкової розписки), сплатити суму акцизного збору, розраховану за ставками для цієї продукції.

При отриманні спирту етилового неденатурованого підприємство-векселедавець за участю представника державної податкової служби на акцизному складі складає акт про фактично отриману кількість спирту та розрахунок акцизного збору виходячи із фактично отриманої кількості спирту. Цей акт є коригуванням вже наданого податкового векселя, авальованого банком (податкової розписки), із зазначенням остаточної суми акцизного збору, яка підлягає сплаті.

У разі якщо передбачений цією статтею податковий вексель, авальований банком (податкова розписка), не погашається у визначений термін, векселедержатель здійснює протест такого векселя (податкової розписки) у неплатежі згідно з чинним законодавством та протягом одного робочого дня з дня здійснення протесту звертається до банку, який здійснив аваль цього векселя (податкової розписки), з опротестованим векселем (податковою розпискою), переказати суму, яка вказана у цьому векселі (податковій розписці), векселедержателю.

Порядок випуску, обігу та погашення передбачених цією статтею податкових векселів, авальованих банком (податкових розписок), встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Підприємства, які здійснюють виробництво вин виноградних з доданням спирту та міцних (крім марочних) та зброджених плодівих і ягідних напоїв (сидр, перрі та інші) з доданням спирту, напоїв змішаних, які містять алкоголь, та сумішей алкогольних напоїв з безалкогольними (крім зброджених плодівих та ягідних напоїв (сидру, перрі та інших) без додання спирту), сплачують акцизний збір при придбанні марок акцизного збору на суму, розраховану із ставок акцизного збору на готову продукцію, вироблену з виноматеріалів чи сусла, при виготовленні яких використовується спирт етиловий.

Підприємства, які здійснюють виробництво вин виноградних натуральних з вмістом цукру не більш як 3 г/дм³ (сухих), вин виноградних натуральних з вмістом цукру

більш як 3 г/дм³ (напівсухих, напівсолодких), вин марочних та зброджених плодівих і ягідних напоїв (сидр, перрі та інші) без додання спирту, сплачують акцизний збір на третій робочий день після здійснення обороту з реалізації такої виноморної продукції.

Порядок отримання суб'єктами підприємницької діяльності — підприємствами первинного виноробства спирту етилового неденатурованого та його цільового використання встановлюється Кабінетом Міністрів України.

2. У Законі України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів» (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 46, ст. 345; 1996 р., № 41, ст. 193, № 45, ст. 232; 1997 р., № 45, ст. 286; 1998 р., № 18, ст. 91, № 26, ст. 158, ст. 168; 1999 р., № 8, ст. 56; 2000 р., № 30, ст. 240; 2001 р., № 11, ст. 45; 2002 р., № 26, ст. 175, № 50, ст. 365; 2003 р., № 33—34, ст. 267):

1) у статті 2:

частину четверту викласти в такій редакції:

«Рішення про проектування і будівництво нових спиртових виробництв, а також про розподіл виробництва спирту між суб'єктами підприємницької діяльності залежно від напрямів використання спирту приймається Кабінетом Міністрів України»;

частину п'яту доповнити двома реченнями такого змісту:

«При цьому приміщення, в яких здійснюється виробництво спирту етилового, та місця зберігання спирту, розташовані на державному підприємстві, яке виробляє спирт етиловий, вважаються акцизним складом. На акцизних складах постійно діють представники органу державної податкової служби України за місцем розташування акцизного складу»;

після частини десятої доповнити чотирма новими частинами такого змісту:

«Орган державної податкової служби за місцем розташування акцизного складу призначає свого представника (представників) на такому складі.

Копія рішення про призначення представника (представників) органу державної податкової служби у день прийняття такого рішення надсилається власнику акцизного складу.

Представник (представники) органу державної податкової служби здійснює (здійснюють) постійний безпосередній контроль за дотриманням встановленого порядку випуску спирту етилового та сплати акцизного збору з нього.

Порядок роботи представників органу державної податкової служби на акцизному складі встановлюється уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань оподаткування. При цьому розпорядок роботи представників органу державної податкової служби повинен відповідати режиму роботи акцизного складу, встановленому його власником».

У зв'язку з цим частину одинадцятю вважати частиною п'ятнадцятою;

2) статтю 9 після частини першої доповнити двома новими частинами такого змісту:

«Максимально допустимі рівні вмісту смол та нікотину в димі сигарет, які реалізуються в Україні, встановлюються виключно цим Законом і становлять: смол — 15 мг, нікотину — 1,3 мг у димі однієї сигарети з фільтром; смол — 22 мг, нікотину — 1,5 мг у димі однієї сигарети без фільтра.

Визначення відповідності рівнів вмісту смол та нікотину встановленим цим Законом показникам здійснюють акредитовані згідно із законодавством випробувальні лабораторії відповідно до методик, визначених Міжнародною організацією стандартизації (ISO)».

У зв'язку з цим частину другу вважати частиною четвертою;

3) статтю 10 викласти у такій редакції:

«Стаття 10. Підтвердження відповідності продукції

Спирт етиловий, коньячний і плодівий, спирт етиловий ректифікований виноградний, спирт етиловий ректифікований плодівий, алкогольні напої та тютюнові вироби підлягають підтвердженню відповідності в законодавчо регульованій сфері шляхом сертифікації.

Відповідність спирту етилового, коньячного і плодового, спирту етилового ректифікованого виноградного, спирту етилового ректифікованого плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів підтверджується наявністю у їх виробника або імпортера сертифіката відповідності або свідоцтва про визнання відповідності.

Реєстраційні номери сертифікатів відповідності або свідоцтв про визнання відповідності, виданих на спирт етиловий, коньячний і плодівий, спирт етиловий ректифікований виноградний, спирт етиловий ректифікований плодівий, алкогольні напої та тютюнові вироби, зазначаються у документах, згідно з якими передається відповідна продукція.

Не підлягає підтвердженню відповідності (в тому числі сертифікації) сировина, яка використовується у виробництві тютюнових виробів та алкогольних напоїв (крім спирту етилового неденатурованого).

Не підлягають підтвердженню відповідності еталонні (моніторингові) чи тестові зразки спирту етилового, коньячного і плодового, спирту етилового ректифікованого виноградного, спирту етилового ректифікованого плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів, які не призначені для продажу вроздріб і ввозяться на митну територію України акредитованими державними випробувальними лабораторіями та/або суб'єктами підприємницької діяльності, які мають ліцензії на право виробництва відповідної продукції і володіють акредитованими випробувальними лабораторіями, для проведення досліджень чи випробувань (калібрування лабораторного обладнання, проведення дегустації, вивчення фізико-хімічних показників, дизайну тощо)»;

4) у статті 11:

друге речення абзацу чотирнадцятого частини першої викласти в такій редакції: «Розлив горілки та лікєро-горілочаних виробів з вмістом спирту етилового понад 8,5% об'ємних одиниць здійснюється виключно у тару (посуд) місткіс-

тю 0,05 л, 0,1 л, 0,2 л, 0,25 л, 0,275 л, 0,33 л, 0,37 л, 0,375 л, 0,4 л, 0,45 л, 0,5 л, 0,61 л, 0,7 л, 0,75 л, 1,0 л і більше»;

абзац двадцятий частини другої викласти у такій редакції:

«Розлив виноробної продукції здійснюється виключно у передбачену діючими стандартами скляну тару, а також у сувенірні пляшки та художньо оформлений посуд із скла, глазурованої кераміки або дерева, упаковку типу «Tetra-Pak» і «Bag in box». Розлив виноробної продукції здійснюється виключно у тару (посуд) місткістю 0,05 л, 0,1 л, 0,2 л, 0,25 л, 0,275 л, 0,35 л, 0,375 л, 0,4 л, 0,45 л, 0,5 л, 0,61 л, 0,68 л, 0,7 л, 0,75 л, 0,8 л, 1,0 л і більше. Розлив вин сухих і з доданням спирту (виноматеріалів оброблених) виноградних ординарних і марочних здійснюється також у тару (посуд) місткістю від 50 до 600 л, виготовлену із матеріалів, дозволених до контакту з алкогольними напоями, і у такому випадку передбачені цією статтею вимоги щодо маркування виноробної продукції не застосовуються»;

абзац другий частини четвертої після слова «мови» доповнити словами «(крім додаткової інформації щодо характеристик продукту)» і доповнити реченням такого змісту: «Власні назви алкогольних напоїв та тютюнових виробів визначаються їх виробниками і можуть відтворювати зареєстрований чи поданий на реєстрацію знак для товарів і послуг або бути його частиною»;

5) доповнити статтею 11¹ такого змісту:

«Стаття 11¹. Максимальна роздрібна ціна

Встановлена виробником або імпортером максимальна роздрібна ціна на тютюнові вироби наноситься на пачку, коробку або сувенірну коробку тютюнових виробів разом з датою їх виготовлення.

Максимальна роздрібна ціна за пачку, коробку або сувенірну коробку наноситься визначеним виробником способом у визначеному виробником місці і складається з її цифрового виразу та скороченого найменування грошової одиниці України.

Дата виготовлення наноситься визначеним виробником способом у визначеному виробником місці і складається із шести цифр, перші дві з яких означають день, наступні дві — місяць, останні дві — рік такої дати.

Нанесення максимальної роздрібної ціни та дати виготовлення на упаковку тютюнових виробів, призначених для вивезення (експортування) за межі митної території України, здійснюється згідно з умовами відповідної угоди на експорт»;

6) статтю 14 після частини четвертої доповнити новою частиною такого змісту:

«Відвантаження спирту етилового з акцизного складу здійснюється на підставі дозволу, виданого уповноваженим представником органу державної податкової служби України на такому акцизному складі. Форма та порядок видачі дозволу на відвантаження спирту етилового встановлюються уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань оподаткування. Дозвіл на випуск спирту етилового з акцизного складу (крім випуску спирту етилового на експорт) надається за умови сплати акцизного збору з спирту, що повинен бути переданий, грошовими коштами або забезпечення сплати акцизного збору податковим векселем, авальованим банком (податковою розпискою)».

У зв'язку з цим частини п'яту—дев'яту вважати відповідно частинами шостою—десятою;

7) у частині другій статті 15:

після абзацу першого доповнити двома новими абзацами такого змісту:

«Імпорт алкогольних напоїв: у річному обсязі: до 75 000 дал (разом) за кодами УКТ ЗЕД 2204 (крім виноматеріалів 2204 30), 2205, 2206; до 20 000 дал за кодами УКТ ЗЕД 2208 (крім 2208 20); до 20 000 дал за кодами УКТ ЗЕД 2208 20 (крім спирту коньячного 2208 20 89 00) — 500 000 гривень.

При перевищенні будь-якого із встановлених щорічних обсягів вноситься додаткова плата у розмірі 1 000 000 гривень. Про внесення додаткової плати робиться відповідний запис у ліцензії. За відсутності такого запису дія ліцензії вважається призупиненою».

У зв'язку з цим абзаци другий—четвертий вважати відповідно абзацами четвертим—шостим;

в абзаци четвертому слова «алкогольних напоїв та» виключити;

8) частину четверту статті 15³ замінити трьома частинами такого змісту:

«Продаж алкогольних напоїв на розлив для споживання на місці дозволяється тільки підприємствам громадського харчування та спеціалізованим відділам, що мають статус підприємств громадського харчування, підприємств з універсальним асортиментом товарів.

Продаж на розлив виноградних натуральних сухих вин з тари місткістю від 50 до 600 л, виготовленої з матеріалів, дозволених до контакту з алкогольними напоями, може здійснюватися підприємствами громадського харчування, якщо у ліцензії на роздрібну торгівлю алкогольними напоями про це є відповідний запис органу, що видав таку ліцензію.

Продаж вин сухих і з доданням спирту (виноматеріалів оброблених) виноградних власного виробництва ординарних та марочних на розлив з тари місткістю від 50 до 600 л дозволяється підприємствам первинного та змішаного виноробства виключно за місцем розташування таких підприємств у межах адміністративно-територіальних одиниць (міст, селищ, сіл) із сплатою акцизного збору у розмірі, встановленому Законом України «Про ставки акцизного збору на спирт етиловий та алкогольні напої», якщо у ліцензії на роздрібну торгівлю алкогольними напоями про це є відповідний запис органу, що видав таку ліцензію. Річні обсяги продажу вин (виноматеріалів оброблених) на розлив такими підприємствами не можуть перевищувати 20 відсотків від річного обсягу вироблених виноматеріалів»;

9) статтю 16 доповнити частиною третьою такого змісту:

«Суб'єкти підприємницької діяльності, які одержали передбачені цим Законом ліцензії на виробництво або на право імпорту, експорту і оптової торгівлі (крім ліцензій на право роздрібно́ї торгівлі алкогольними напоями та тютюновими виробами), подають органу, який видає ліцензії, шоквартально, до 10 числа першого місяця кварталу, що настає за звітним, звіт про обсяги виробництва (імпорту) та/або реалізації продукції. Форма звіту встановлюється органом, який видає ліцензії, за погодженням з експертно-консультаційною комісією з питань державного регулювання виробництва і обігу спирту, алкогольних напоїв та тютюнових виробів»;

10) у частині другій статті 17: в абзаці п'ятому слова «або за відсутності у місці торгівлі засвідчених виробником або імпортером копій чинних декларацій про максимальні роздрібні ціни на тютюнові вироби, які продаються у такому місці торгівлі» виключити; абзац шостий виключити; доповнити абзацом такого змісту: «зберігання, транспортування, реалізації фальсифікованих алкогольних напоїв та тютюнових виробів, алкогольних напоїв та тютюнових виробів без марок акцизного збору встановленого зразка або з підробленими марками акцизного збору — 100 відсотків вартості товару, але не менше 1700 гривень»;

11) статтю 18 доповнити частинами такого змісту: «Термін, з якого на пачки, коробки та сувенірні коробки тютюнових виробів наносяться максимальна роздрібна ціна та дата їх виготовлення, визначається виробником або імпортером тютюнових виробів самостійно. При цьому з 1 липня 2005 року виробництво та імпорт тютюнових виробів, на пачках, коробках та сувенірних коробках яких не нанесені максимальна роздрібна ціна та дата їх виготовлення, забороняються.

Вироблені в Україні або імпортовані в Україну до 1 липня 2005 року тютюнові вироби, на пачках, коробках та сувенірних коробках яких не зазначено максимальної роздрібно́ї ціни та дати їх виготовлення, знаходяться в обігу до 1 січня 2006 року.

За наявності у місці торгівлі тютюновими виробами таких виробів однієї власної назви, на пачках, коробках та сувенірних коробках яких вказані різні максимальні роздрібні ціни, продаж таких тютюнових виробів здійснюється за цінами, не вищими, ніж ті, що вказані на відповідних пачках, коробках та сувенірних коробках.

З 1 січня 2006 року положення частини двадцять четвертої статті 6 Декрету Кабінету Міністрів України від 26 грудня 1992 року № 18-92 «Про акцизний збір» до суб'єктів підприємницької діяльності, які здійснюють роздрібну торгівлю тютюновими виробами, не застосовуються.

У разі якщо суб'єкт підприємницької діяльності здійснює оптову торгівлю алкогольними напоями або тютюновими виробами через філію (яка не є юридичною особою), інформація про місцезнаходження філії та її ідентифікаційний код зазначаються в додатку до ліцензії. Додаток видається за заявою суб'єкта підприємницької діяльності, до якої додається копія довідки про включення філії до ЄДРПОУ з присвоєним їй ідентифікаційним кодом, засвідчена нотаріально або органом, який видав оригінал документа.

Встановити на період до 1 січня 2010 року мораторій на будівництво нових державних підприємств з виробництва спирту».

3. У статті 7 Закону України «Про якість та безпеку харчових продуктів і продовольчої сировини» (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 19, ст. 98; 2002 р., № 48, ст. 359):

абзац перший частини першої після слів «харчових продуктів» доповнити словами «(крім підакцизних товарів)»; доповнити частиною сьомою такого змісту:

«Вимоги до маркування підакцизних товарів встановлюються законами України, які регулюють питання виробництва та обігу таких товарів».

4. У Законі України «Про державне регулювання імпорту сільськогосподарської продукції» (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 44, ст. 281; 1998 р., № 26, ст. 148; 2002 р., № 8, ст. 62):

1) частину першу статті 4 викласти у такій редакції: «Сільськогосподарська продукція, яка ввозиться на митну територію України, підлягає обов'язковій сертифікації (крім продукції, яка є сировиною для виробництва тютюнових виробів та алкогольних напоїв, за винятком спирту етилового неденатурованого), санітарно-епідеміологічному, радіологіч-

ному, а в разі ввезення об'єктів державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду — товарів першої — п'ятої, сьомої, десятої, дванадцятої, чотирнадцятої — шістнадцятої, дев'ятнадцятої, двадцять першої, двадцять третьої груп Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД) — ветеринарному контролю. При цьому іноземні сертифікати беруться до уваги виключно у випадках, коли взаємне визнання таких сертифікатів передбачено нормами відповідних міжнародних договорів. Підставою для перевезення через митний кордон України продукції першої — двадцять четвертої груп Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД) (крім продукції, яка є сировиною для виробництва тютюнових виробів та алкогольних напоїв, за винятком спирту етилового неденатурованого) є сертифікат відповідності, виданий уповноваженим згідно з чинним законодавством органом, або свідоцтво про визнання іноземного сертифіката. Кабінет Міністрів України може тимчасово обмежувати ввезення сільськогосподарської продукції з країн, де був оголошений або стосовно яких був оголошений Україною або іншими країнами карантин. Рішення щодо зазначеного обмеження має бути оприлюднено»;

2) у тексті Закону слова «Важерна номенклатура зовнішньоекономічної діяльності» у всіх відмінках замінити словами «Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД)» у відповідному відмінку.

5. У Законі України «Про ставки акцизного збору на спирт етиловий та алкогольні напої» (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 23, ст. 180; 2003 р., № 33—34, ст. 267; 2004 р., № 5, ст. 32; № 43—44, ст. 493):

1) статтю 1 викласти у такій редакції:

«Стаття 1. Затвердити ставки акцизного збору на спирт етиловий та алкогольні напої (з урахуванням статті 2 цього Закону):

Код товару згідно з УКТ ЗЕД	Опис товару	Ставки акцизного збору у гривнях з одиниці товару
2204 (крім 2204 10, 2204 21 10 00, 2204 29 10 00)	Вина виноградні натуральні	0,25 грн. за 1 л
2204 (крім 2204 10, 2204 21 10 00, 2204 29 10 00)	Вина натуральні з доданням спирту та міцні (кріплені)	0,50 грн. за 1 л
2204 30	Виноматеріали виноградні	0
2204 10, 2204 21 10 00, 2204 29 10 00	Вина ігристі Вина газовані	1,6 грн. за 1 л
2205	Вермути та інші вина виноградні натуральні з доданням рослинних або ароматизувальних екстрактів	1,2 грн. за 1 л
2206 00	Зброджені плодови та ягідні напої (сидр, перрі та інші) з доданням спирту, напої змішані, які містять алкоголь та суміші алкогольних напоїв з безалкогольними (крім зброджених плодових та ягідних напоїв (сидру, перрі та інших) без додання спирту)	0,10 грн. за 1 об'ємний відсоток спирту в 1 л
2206 00	Тільки зброджені плодови та ягідні напої (сидр, перрі та інші) без додання спирту	1,2 грн. за 1 л

2207	Спирт етиловий неденатурований з концентрацією алкоголю не менш як 80 відсотків об'єму, спирт етиловий та інші спирти денатуровані будь-якої концентрації	16 грн. за 1 л 100-відсоткового спирту
2208 (крім 2208 20)	Спирт етиловий неденатурований з концентрацією спирту менш як 80 відсотків об'єму, спиртові настоянки, лікери та інші спиртові напої	16 грн. за 1 л 100-відсоткового спирту
2208 20 (крім 2208 20 12 00, 2208 20 29 00 — тільки бренді, 2208 20 89 00 — тільки спирт коньячний)	Спиртові напої, одержані перегонкою виноградного вина або вичавок винограду	16 грн. за 1 л 100-відсоткового спирту
2208 20 12 00	Коньяк	3 грн. за 1 л 100-відсоткового спирту
2208 20 29 00	Тільки бренді	3 грн. за 1 л 100-відсоткового спирту
2208 20 89 00	Тільки спирт коньячний	16 грн. за 1 л 100-відсоткового спирту»;

2) статтю 2 доповнити новими абзацами такого змісту: «тимчасово до 1 січня 2006 року на зброджені плодови та ягідні напої (сидр, перрі та інші) з доданням спирту, напої змішані, які містять алкоголь та суміші алкогольних напоїв з безалкогольними — код згідно з УКТ ЗЕД 2206 00, — 1,2 грн. за 1 л;

на спирт етиловий, який використовується підприємствами первинного та змішаного виноробства для виготовлення виноградних та плодово-ягідних виноматеріалів і суsla, — 0»;

на спирт коньячний, ввезений на митну територію України відповідно до Закону України від 19 червня 2003 року № 981-IV «Про внесення змін до Митного тарифу України» (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 2, ст. 7), та вироблені в Україні спирт коньячний і спирт етиловий ректифікований виноградний, які використовуються при виробництві коньяків (бренді) та вин, — 0»;

на спирт коньячний, реалізований підприємством, яке має ліцензію на виробництво спирту коньячного, іншому підприємству, яке має ліцензію на виробництво спирту коньячного або коньяку, відповідно до виданого згідно з чинним законодавством наряду, — 0».

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування, крім підпункту 4 пункту 1 та підпунктів 1 і 6 пункту 2 розділу I, які набирають чинності через місяць з дня опублікування Закону, а також підпункту 1 пункту 1 розділу I, який набирає чинності з 1 липня 2005 року.

2. Кабінету Міністрів України у місячний строк з дня набрання чинності цим Законом: прийняти нормативно-правові акти, передбачені цим Законом; привести свої рішення у відповідність із цим Законом; забезпечити приведення нормативно-правових актів органів виконавчої влади України у відповідність із цим Законом.

Президент України
Л. КУЧМА.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про соціальний захист дітей війни

Цей Закон установлює правовий статус дітей війни і визначає основи їх соціального захисту та гарантує їх соціальну захищеність шляхом надання пільг і державної соціальної підтримки.

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

дитина війни — особа, яка є громадянином України та якій на час закінчення (2 вересня 1945 року) Другої світової війни було менше 18 років;

державна соціальна гарантія — встановлений цим Законом мінімальний розмір державної соціальної допомоги, а також пільги з метою надання соціальної підтримки дітям війни.

Стаття 2. Мета встановлення державної соціальної підтримки і пільг дітям війни

Державні соціальні гарантії дітям війни встановлюються з метою:

визнання на державному рівні важкого життєвого шляху громадян України, чие дитинство збіглося з роками Другої світової війни;

надання дітям війни соціальної підтримки.

Стаття 3. Законодавство про соціальний захист дітей війни

Законодавство України про соціальний захист дітей війни складається з цього Закону та інших нормативно-правових актів України.

Державні соціальні гарантії дітям війни, встановлені цим Законом, не можуть бути обмежені або скасовані іншими нормативно-правовими актами.

Органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи мають право за рахунок власних коштів і благодійних надход-

жень установлювати додаткові гарантії соціального захисту дітей війни.

Стаття 4. Соціальний захист дітей війни і загальнодержавні програми

Кабінет Міністрів України розробляє і включає до загальнодержавних програм відповідні положення щодо соціального захисту дітей війни і здійснює контроль за їх виконанням.

Положення про соціальний захист дітей війни повинні бути відображені в програмах діяльності Кабінету Міністрів України, які схвалюються Верховною Радою України.

Суми разової грошової допомоги звільняються від оподаткування податком з доходів фізичних осіб.

Розділ II

ДЕРЖАВНІ СОЦІАЛЬНІ ГАРАНТІЇ ДІТЯМ ВІЙНИ

Стаття 5. Пільги дітям війни

Дітям війни надаються такі пільги: право на переважне залишення на роботі при скороченні чисельності або штату працівників;

використання чергової відпустки в зручний для них час;

одержання додаткової відпустки без збереження заробітної плати строком до двох тижнів на рік;

виплата допомоги по тимчасовій непрацездатності в розмірі 100 відсотків середньої заробітної плати незалежно від стажу роботи;

першочергове відведення земельних ділянок для індивідуального житлового будівництва, садівництва та городництва;

безплатний проїзд усіма видами міського пасажирського транспорту, автомобільним транспортом загального користування в сільській місцевості, залізничним і водним транспортом приміського сполучення та автобусами приміських маршрутів у межах об-

ласті (Автономної Республіки Крим) за місцем проживання;

право на 25-відсоткову знижку при платі за користування комунальними послугами (газом, електроенергією тощо) у межах середніх норм споживання.

Стаття 6. Державна соціальна підтримка дітей війни

Дітям війни пенсії або щомісячне довічне грошове утримання чи державна соціальна допомога, що виплачується замість пенсії, підвищуються на 30 відсотків мінімальної пенсії за віком.

Стаття 7. Фінансування витрат, пов'язаних із застосуванням цього Закону

Фінансове забезпечення державних соціальних гарантій, передбачених цим Законом, здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України.

Розділ III

ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 8. Громадські організації та інші об'єднання дітей війни

Діти війни можуть створювати громадські організації, які утворюються та діють відповідно до законодавства України про об'єднання громадян. Реєстрація та легалізація інвалідських організацій, громадських організацій дітей війни, а також місцевих осередків таких організацій відбувається безплатно.

Стаття 9. Нагляд за виконанням цього Закону

Нагляд за додержанням і правильним застосуванням цього Закону всіма підприємствами, установами, організаціями, посадовими особами та громадянами забезпечується місцевими державними адміністраціями.

Стаття 10. Оскарження рішень підприємств, установ і організацій, які надають пільги

Рішення підприємств, установ і організацій, які надають пільги, можуть бути оскаржені до місцевого суду.

Стаття 11. Відповідальність посадових осіб і громадян

Посадові особи і громадяни, винні в порушенні законодавства про соціальний захист дітей війни, несуть відповідальність згідно із законом.

Розділ IV

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2006 року.

2. Особам, які мають право на пільги відповідно до цього Закону та Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», пільги надаються за їх вибором згідно з одним із зазначених законів.

3. Кабінету Міністрів України у двомісячний строк із дня опублікування цього Закону:

подати до Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законодавчих актів у відповідність із цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади своїх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом;

вжити заходів щодо приведення пенсій пенсіонерів, які вийшли на пенсію до 1992 року, у відповідність із встановленим законом прожитковим мінімумом.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
18 листопада 2004 року.
№ 2195-IV.

За межами дільниці можуть голосувати не лише інваліди

■ КОНСТИТУЦІЙНЕ СУДОЧИНСТВО

Із Рішення Конституційного Суду України від 24 грудня 2004 року №22-рп/2004 у справі за конституційним поданням 46 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про особливості застосування Закону України «Про вибори Президента України» при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року» (справа про особливості застосування Закону України «Про вибори Президента України»)

Конституційний Суд України розглянув на пленарному засіданні справу за конституційним поданням 46 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про особливості застосування Закону України «Про вибори Президента України» при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року» від 8 грудня 2004 року № 2221-IV.

Заслухавши суддю-доповідача Вознюка В. Д., пояснення Коновалюка В. І., Ключовського Ю. Б., Зварича Р. М., Константого О. В., Носова В. В., Ставнійчук М. І., Карпачової Н. І. та дослідивши матеріали справи, Конституційний Суд України встановив:

1. Суб'єкт права на конституційне подання — 46 народних депутатів України — звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням розглянути питання щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про особливості застосування Закону України «Про вибори Президента України» при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року» від 8 грудня 2004 року № 2221-IV (далі — Закон).

Своє клопотання народні депутати України обґрунтовують тим, що Закон порушує конституційні права і свободи громадян, а саме «суттєво тимчасово» звужує права виборців порівняно з тими, що встановлені Законом України «Про вибори Президента України» в редакції від 18 березня 2004 року, а також порушує основоположні конституційні приписи щодо засад конституційного ладу, зокрема принципу поділу державної влади, та не відповідає чинним міжнародним договорам України, які є частиною національного законодавства.

Запровадження Законом обмежень щодо використання відкритих посвідчень, голосування

поза межами приміщень для голосування, кількості виборчих бюлетенів, які мають бути виготовлені для проведення повторного голосування (статті 3, 4, 5, 6, 9), істотно ускладнює, а в багатьох випадках практично унеможлиблює реалізацію конституційного виборчого права значною кількістю громадян України. Це, на думку народних депутатів України, всупереч статтям 22, 24, 33, 64, 69 Конституції України створює перешкоди для здійснення реального народного волевиявлення, звужує зміст і обсяг існуючих прав громадян, порушує принцип їх рівності перед законом та гарантовану Конституцією України свободу пересування.

2. Представник суб'єкта права на конституційне подання у своєму виступі у відкритій частині пленарного засідання Конституційного Суду України підтримував конституційне подання народних депутатів України.

Позиція представників Верховної Ради України зводилася до того, що Закон є конституційним і прийнятний єдиним органом законодавчої влади у межах його повноважень.

Представник Центральної виборчої комісії вважала, що положення частини першої статті 6 Закону мають ознаки неконституційності, оскільки звужують коло виборців, які можуть голосувати за межами приміщення для голосування, і забороняють голосувати за таких умов іншим категоріям виборців, які через свій фізичний стан не можуть самостійно з'явитися на виборчу дільницю.

Постійний представник Президента України в Конституційному Суді України зазначив, що частина перша статті 6 Закону є дискримінаційною, оскільки обмежує можливість голосувати за межами приміщення особам, які через фізичні вади не можуть самостійно прибути на виборчу дільницю.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини наголосила, що положення частини першої статті 6 Закону обмежують конституційне виборче право інших громадян, які хоч і не є інвалідами першої групи, але за станом здоров'я не можуть проголосувати на виборчій дільниці. Усунення виборців з фізичними вадами від процесу голосування може спотворити результати на-

родного волевиявлення і стати причиною нелегітимності виборів.

У листі Голови Центральної виборчої комісії до Конституційного Суду України стверджується, що Закон відповідає Конституції України.

3. Вирішуючи питання щодо конституційності Закону, Конституційний Суд України виходить з такого.

3.1. Єдиним органом законодавчої влади в Україні є парламент — Верховна Рада України (стаття 75 Конституції України). До повноважень Верховної Ради України належить прийняття законів (пункт 3 частини першої статті 85 Конституції України). Відповідно до пункту 20 частини першої статті 92 Конституції України організація і порядок проведення виборів визначаються винятково законами України.

Верховна Рада України 18 березня 2004 року прийняла Закон України «Про вибори Президента України» в новій редакції, а 8 грудня 2004 року з метою забезпечення реалізації громадянами України їх конституційних виборчих прав, дотримання засад загальних, рівних, вільних і справедливих виборів, законності, прозорості та відкритості виборчого процесу як основних принципів виборчого права, встановлених Конституцією України та міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, прийняла Закон, яким уточнила окремі положення Закону України «Про вибори Президента України» щодо організації і порядку проведення виборів Президента України при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року.

Таким чином, Верховна Рада України, ухваливши Закон, діяла в передбачених Конституцією України межах і не порушила принципу поділу державної влади, як на це посилається суб'єкт права на конституційне подання.

3.2. Конституційний Суд України, перевіривши на відповідність Конституції України (конституційності) положення Закону, виявив ознаки неконституційності частини першої статті 6, згідно з якою голосування за межами приміщення для голосування може здійснюватися лише виборцями, які є інвалідами першої групи і не здатні пересуватися самостійно. Власноручно написана таким виборцем заява з проханням забезпечити йому голосування за межами приміщен-

ня для голосування має бути подана до дільничної виборчої комісії разом із засвідченою у встановленому законом порядку копією його пенсійного посвідчення або виданої йому довідки медико-соціальної експертної комісії не пізніше 12 години дня, що передує дню голосування.

Передбачена можливість голосування за межами приміщення для голосування має на меті забезпечити реалізацію конституційного права — права обирати до органів державної влади та органів місцевого самоврядування тими громадянами, які не здатні прибути в день голосування до виборчої дільниці. До таких громадян належать не лише виборці, які є інвалідами першої групи, а й інваліди інших груп, а також громадяни, які за станом здоров'я, віком та з інших обставин не спроможні пересуватися самостійно.

Однак частиною першою статті 6 Закону можливість голосувати в такому порядку надається лише інвалідам першої групи. За межами Закону залишилися інші виборці, які за станом здоров'я та з інших обставин не можуть прибути до приміщення для голосування звичайної виборчої дільниці, де їх включено до списку виборців, а також виборці, яких включено до списку виборців на спеціальній виборчій дільниці, утвореній у стаціонарному лікувальному закладі, і через постільний режим не можуть прибути до приміщення для голосування. Тим самим унеможливується голосування за межами приміщення для голосування інших виборців, які з тих само підстав, що й інваліди першої групи, не можуть самостійно прибути до виборчої дільниці. Тобто різні групи однієї категорії виборців поставлені в нерівні умови щодо здійснення виборчого права. Виокремлення з усієї категорії громадян, які не здатні пересуватися самостійно, лише інвалідів першої групи та надання їм переваги щодо голосування за межами виборчої дільниці, на думку Конституційного Суду України, порушує принцип рівності громадян перед законом, визначений частиною першою статті 24 Конституції України.

Відповідно до частини другої статті 3 Конституції України головним обов'язком держави є утворення і забезпечення прав і свобод людини. Забезпечення прав і свобод, крім усього іншого, потребує, зокрема, зако-

нодавчого закріплення механізмів (процедур), які створюють реальні можливості для здійснення кожним громадянином прав і свобод.

Частиною першою статті 6 Закону також визначено порядок, за яким факт нездатності пересуватися самостійно виборець має підтвердити винятково завіреною у встановленому законом порядку, тобто нотаріусом або посадовою особою виконавчого органу місцевої ради населеного пункту, де немає нотаріуса, копією його пенсійного посвідчення або виданої йому довідки медико-санітарної експертної комісії. Зазначені копії можуть бути засвідчені також органом, який видав посвідчення або довідку. Вказані документи разом із заявою мають бути подані до дільничної виборчої комісії не пізніше 12 години дня, що передує дню голосування. Такі вимоги, на думку Конституційного Суду України, не сприяють реалізації виборчого права громадян, а, навпаки, ускладнюють його здійснення.

З огляду на викладене та керуючись статтями 147, 150 Конституції України, статтями 51, 61, 63, 73 Закону України «Про Конституційний Суд України», Конституційний Суд України вирішив:

1. Визнати такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), положення частини першої статті 6 Закону України «Про особливості застосування Закону України «Про вибори Президента України» при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року», що унеможливають голосування за межами приміщення для голосування всім іншим, крім інвалідів першої групи, виборцями, які не здатні пересуватися самостійно.

2. Положення Закону України «Про особливості застосування Закону України «Про вибори Президента України» при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року», визнані неконституційними, втрачають чинність з дня ухвалення Конституційним Судом України цього Рішення.

3. Центральний виборчий комісії вжити заходів щодо реалізації цього Рішення Конституційного Суду України, зокрема доведення його до територіальних та дільничних виборчих комісій.

4. Рішення Конституційного Суду України є обов'язковим до виконання на території України, остаточною і не може бути оскаржене.

Усе на продаж... навіть те, що заборонено законом!

(Початок на 1-й стор.).

Особливо у зверненні наголошується на тому, що все відбувається в умовах, коли діяльність акціонерної компанії «Укрвидавполіграфія» здійснюється за відсутності необхідної нормативно-правової бази. Зволікається прийняття закону про акціонерні товариства, чинне законодавство досі не відає про таку організаційно-правову структуру, як державна акціонерна компанія.

У результаті маємо недосконалі статuti, численні порушення прав трудових колективів, правлінь акціонерних товариств тощо.

Перші кроки, здійснені на шляху майбутньої приватизації новопризначеними керівниками акціонерних товариств, свідчать про те, що їх наміри далекі від інтересів держави, інформаційної галузі і трудових колективів.

Яскраво це видно на прикладі ВАТ «Харківська книжкова фабрика імені М. Фрунзе» — базового підприємства з випуску шкільних підручників, майно якого продано в приватну власність всупереч закону, а колектив фактично опинився на вулиці.

Трохи раніше така само доля спіткала Київську книжкову фабрику. Як відомо, в результаті непередуманих рішень і поспішно проведеної приватизації Україна втратила практично всю мережу оптової і роздрібної книжкової торгівлі, що призвело до суцільної експансії в Україні зарубіжної книжки.

Автори звернення констатують: «У цих складних умовах, коли ведеться жорстка і жорстока боротьба за переділ власності не на користь держави і

трудовах колективів, важкою працею яких ця власність надбана, коли вирішується доля не лише тридцяти колективів наукових установ, газетних і книжкових видавництв, підприємств поліграфії і книгорозповсюдження, а й, по суті, доля вітчизняного видавничо-поліграфічного комплексу, безпека національного інформаційного простору, ми пов'язуємо свої надії лише з Верховною Радою. Бо сьогодні лише вона може зупинити процес руйнації важливої стратегічної галузі, що вже давно триває», і звертаються з проханням:

1) прийняти такі законодавчі акти, які не допустили б масового вилучення акціонерних товариств ДАК «Укрвидавполіграфія» з переліку об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації, та виставлення їх на продаж;

2) накласти вето на продаж підприємств книгорозповсюдження і матеріально-технічного забезпечення, які включені до списку № 2;

3) дати відповідну правову оцінку діям посадових осіб ДАК «Укрвидавполіграфія» під час проведення загальних зборів акціонерів, масового звільнення керівників товариств, введення нових статусів, що ще більше ущемляють права трудових колективів та їх правлінь;

4) вирішити питання про підпорядкування підприємства видавничо-поліграфічної галузі Держкомтелерадіо України, ліквідувавши при цьому Державну акціонерну компанію «Укрвидавполіграфія» як таку, що не виправдала покладених на неї державою завдань.

■ ФАКТ І КОМЕНТАР

Події навколо ДАК «Укрполіграфія» коментує президент міжнародної фірми «Ваше право» Володимир САМСОНОВ.

У правовому вимірі ситуація, яка нині склалась у державній сфері видавничо-поліграфічної галузі України, є цілком очікуваним результатом формування таких правовідносин, реалізація і спрямування яких стали залежати від дій окремих осіб.

У Законі України «Про видавничу справу» не визначено, що вже з моменту корпоратизації об'єктів державної власності у ВАТи впроваджуються випуск, реєстрація і право управління акціями.

Постановами Кабінету Міністрів України від 31.10.1998 р. № 1720 «Про утворення Державної акціонерної компанії «Українське видавничо-поліграфічне об'єднання» та від 26.11.1998 р. № 1870 «Про забезпечення діяльності Державної акціонерної компанії «Українське видавничо-поліграфічне об'єднання», виданими на виконання Указу Президента України «Про вдосконалення державного управління інформаційною сферою» від 16.09.1998 р. № 1033/98, Державна акціонерна компанія «Укрвидавполіграфія» сформувалася шляхом передачі до її статутного фонду всіх 100 відсотків акцій ВАТів, створених у 2001 році.

Виникла правова несумісність суті відкритого акціонерного товариства та закріпленого права одностороннього розпорядження 100-відсотковим пакетом акцій єдиним суб'єктом.

При цьому засновником новостворених 30 державних підприємств і видавництв, науково-виробничого центру та науково-дослідних інститутів, організацій книгорозповсюдження і підприємств матеріально-технічного забезпечення залишився Держкомтелерадіо України — центральний орган виконавчої влади з питань інформаційної політики, а єдиним акціонером усіх без винятку створених шляхом корпоратизації ВАТів галузі стала ДАК «Укрвидавполіграфія».

Ця правова колізія була малопомітною, коли в керівництві ДАК «Укрвидавполіграфія» були вихідці з Держкомтелерадіо України.

З приходом до влади в ДАК «Укрвидавполіграфія» фахівців неполіграфічної галузі за підтримки керівників Кабінету Міністрів цей законодавчо закріплений розрив між поняттями «засновник» — «власник» спрацював на повну силу.

У сформованих керівництвом ДАК «Укрвидавполіграфія» та наданих на підпис головам правлінь ВАТів нових статутах не враховані вимоги законів України «Про госпо-

дарські товариства» та «Про видавничу справу», спільного наказу ФДМ України, Мінекономіки та з питань євроінтеграції України № 2007 /363 від 28.09.2004 р. «Про затвердження типового статуту ВАТ, створеного шляхом корпоратизації державного підприємства, яке не підлягає приватизації».

У цих статутах необґрунтовано обмежені права трудових колективів на право володіння визначеною часткою акцій. Зокрема, стосовно зміни керівного складу ВАТів, що здійснюється лише однією особою, а саме — одним із членів керівництва ДАК «Укрвидавполіграфія».

Фактично примусове відсторонення голів правлінь ВАТів здійснюється з грубими порушеннями трудового законодавства України, спрямоване на зміну форми власності підприємств ДАКу підприємств.

Самопризначення на місце усунених голів правлінь ВАТ «Видавництво «Закарпаття», «Вільна Україна», «Видавничо-поліграфічного комбінату «Збруч», «Харківської книжкової фабрики імені М. Фрунзе» та інших, за відсутності відповідних рішень правління та спостережної ради ДАК «Укрвидавполіграфія», на підставі самостійно оформлених самозваними головами правлінь наказів, не передбачено жодними нормами і є, на мою думку, правовим вандалізмом, потребує негайного виправлення й покарання осіб, винних у скоєному.

Спогади про майбутній розвиток демократії в Україні

Події, які сталися в Україні під час чергових виборів Президента України, наводять нас на думку, що обдурений і знедолений народ всупереч діям своїх керманців не загинув і не втратив соціального оптимізму. Цього разу надії людей покладаються на демократію, якій відведено роль нитки Аріадни у лабіринті сучасного світу.

Україна переживає гостру політичну кризу, яка є одним з проявів міжцивілізаційного конфлікту та революційного зламу в свідомості українців і перетворення населення України у викристалізовану націю, свідому своєї гідності, автентичності, належного місця і ролі в світі.

Потенціал демократії нагромаджувався поступово в структурах малого і середнього бізнесу, громадянського суспільства в умах і душах людей. І нині суспільство вибухнуло помаранчевою революцією, прискорило у сотні разів розвиток країни, змінило конфігурацію сил в Європі та й не лише в ній. Російська Федерація, що досі виступала як лідер всіх змін на пострадянському просторі, нині є аутсайдером у розвитку демократії, дотримання прав і свобод громадян.

В Україні підвищеним темпом почали розв'язуватися проблеми, які тривалий час були заморожені. Серед них — місцева демократія, оновлення регіональної політики, вироблення нових підходів до розвитку місцевого самоврядування.

Головним чинником кризи між-регіональних відносин стала недоługa, неадекватна регіональна політика попереднього керівництва держави. Далося взнаки зневажливе ставлення до розвитку місцевого самоврядування. Завдала величезної шкоди незбалансована система управління регіонами та місцевим розвитком. Вкрай мало було зроблено для подолання нерівномірностей розвитку окремих регіонів, не зверталася увага на формування єдиної політичної нації, а отож — на створення національного ринку, єдиного духовного, зокрема інформаційно-культурного простору.

Схоже на те, що українська модерна нація виникла на майдані Незалежності після 17 холодних листопадкових та грудневих днів і ночей, коли відстоювала мирним шляхом своє право на демократію і свободу, право вибору.

Ці події заскочили зненацька і політиків, і вчених. Тому їм слід якомога швидше спокутувати свою вину перед народом. Спокота полагатиме у проведенні системних глибоких досліджень і формуванні на їх основі принципово нової державної регіональної політики та політики у сфері місцевого самоврядування.

Конфлікт між загальнонаціональною та регіональними елітами, а також між регіональними елітами різних областей, імовірно розкол країни по лінії Схід—Захід став небезпечною складовою сучасного розвитку нашої держави. Затріщав, ніби зшитий гнилями нитками, архаїчний адміністративно-територіальний поділ, який вже давно волав про реформування. Під реальною загрозою опинилися не лише територіальна цілісність держави, а й її незалежність, суверенітет.

Зовні це було схоже на розподіл регіонів за симпатіями до одного з двох головних претендентів на посаду Президента.

Спроба звести фронду південно-східних областей до простого «бунту» губернаторів оглуплює і неймовірно спрощує наявні проблеми. Насправді, причини цього явища значно глибші. Його породили і історичні, культурні, конфесійні, етнічні, соціально-економічні чинники, відмінності зовнішньополітичної орієнтації регіонів єдиної держави, і суб'єктивне бажання нинішньої місцевої еліти зберегти все те, що було нагромаджено нею за останні роки.

Однак слід наголосити, що виникненню кризи сприяло штучне створення такого статусу місцевих державних адміністрацій та їх голів, який призводив до відчуження від держави загалом. Фактично досі голови обласних і районних державних адміністрацій залежать не від держави як такої, а лише персонально від Президента України. Вони служать

йому і відповідають перед ним не так за стан справ, як за збереження своїх особистих позицій.

У світі є чимало зразків, які показують, як органічно вписати представників держави в регіоні в систему державної служби, запобігти їх переродженню у чиновників на службі фінансово-політичних кланів. Зокрема, у Франції добре опрацьована система префектів, які підлягають ротації по горизонталі, зберігаючи статус осіб на державній службі.

Не була чітко продумана система обміну кадрів між регіонами. Не націлена на досягнення цієї мети система набору до вищих навчальних закладів, організація військової служби. Адаже всім відомо, що з метою заощадження коштів призовників залишали служити там, звідки вони йшли до лав армії.

Перефразовуючи афоризм Роберта Зенда, можна сказати: «Спільне у регіонів України лише одне: всі вони різні». Чи враховувалася ця обставина попереднім керівництвом держави? Безперечно. Була навіть розроблена і затверджена указом Президента України концепція державної регіональної політики.

Але до їх реалізації руки ніяк не доходили. Чи то часу бракувало, чи то механізм було задіяно не ті, чи то чиновці були нездатні реалізувати поставлені завдання.

Справедливості заради потрібно сказати — дещо все-таки робилося. Надавалася посильна підтримка депресивним регіонам, поступово зменшувалася диференціація у рівнях розвитку, стимулювався розвиток регіонів-лідерів. Були означені основні принципи довгострокової стратегії державної регіональної політики. До них можна зарахувати орієнтацію на розробку єдиного інтегрального показника розвитку, впровадження механізмів надання державної допомоги відсталим та слаборозвиненим регіонам, стимулювання розвитку регіонального і міжнародного співробітництва, забезпечення контролю за виконанням державних цільових програм, вдосконалення податкової системи, системи міжбюджетних відносин на рівні села, селища, міста районного значення, врегулювання питань власності територіальних громад тощо.

Однак слід так само відверто сказати, що поширена практика дотацій розбестила регіоналів. Основні податкові донори сьогодні — Київ і Запоріжжя. Всі інші регіони — дотаційні. До того ж один з найбільш дотаційних — Донбас. Обсяги дотацій «донецьких» важко підрахувати, оскільки вони надаються за кількома напрямками. Це і окремі дотації з бюджету, так звані трансферти вирівнювання, і цільове бюджетне фінансування на реструктуризацію і підтримку вугледобувної галузі, і пільги, які отримуються через запроваджені в області вільні економічні зони і т. ін.

Місцеве самоврядування змушене було відстоювати свої інтереси на тлі безперервних змін у системі територіальної організації влади, політичних, фінансово-економічних та інших кризових явищ. Тому проблеми місцевого самоврядування в жодному разі не можна розглядати спрощено. Хибною є думка, що за минулий період воно перетворилося в громадсько-політичну основу виконавчої влади, яка здійснює над ним контроль і управління.

Час здійснити децентралізацію державного управління, деконцентрацію повноважень органів виконавчої влади, запровадити принцип субсидіарності. Прийшло розуміння того, що принципи управління, сформульовані у минулому тисячолітті Файолем, вже не спрацьовують.

Дослідження, проведені в Україні в рамках здійснення адміністративної реформи, показали вади залишків радянської системи державного управління. Вона переважана дублюванням повноважень, водночас існує дуже мало джерел вироблення альтернативних варіантів політики, надзвичайно потужно діє апарат контролю за органами державного управління, хоча реально ніхто не несе відповідальності за якість рекомендацій щодо

розробки напрямів політики та надання послуг.

Подолання цих вад пов'язано з новою парадигмою місцевого та регіонального розвитку. Реформування має відбуватися знизу, із створення самодостатньої територіальної громади, оптимальної з точки зору забезпечення її відповідними фінансовими, економічними, кадровими та іншими ресурсами. Паралельно і послідовно слід йти шляхом трансформації адміністративно-територіального устрою.

Повернемося до того, про що йшлося вище. Аби не дати політичним шахарям розіграти карту місцевої демократії і самоврядування, регіональної політики, ми повинні зосередитися на згуртуванні здорових сил суспільства для трансформації не лише системи державного управління, а й усієї системи публічної влади. Це, по-перше.

По-друге, маємо неухильно дотримуватися системного підходу щодо нормативного забезпечення реформи державного управління і адміністративно-територіального устрою на всіх рівнях.

У парламенті починають розуміти, що політична реформа не зводиться до конституційної реконструкції влади в центрі, а має охопити життєдіяльність територіальних громад, тобто знайти підтримку знизу, від місцевого самоврядування, інститутів громадянського суспільства і в кінцевому підсумку — пересічного громадянина. Це розуміння втілюється у розгляді конституційного законопроекту 3207-1 щодо питань територіальної організації влади та місцевого самоврядування.

По-третє, необхідно відмовитися від шкідливих ілюзій про можливість запровадження виборності керівників державних адміністрацій без ризику перетворення унітарної держави на конфедерацію слабо пов'язаних між собою феодалських уділів. Керівники місцевих органів виконавчої влади не можуть обиратися, вони призначаються де-юре з боку централізованої виконавчої влади.

Інша річ, що можуть існувати різні способи легального здобуття посади голів обласних чи районних рад. До того ж не варто змішувати їхні посади, посади керівників місцевого самоврядування із посадами керівників державної виконавчої влади.

Автори цих роздумів тепер уже в далекому 1996 році пропонували новітній алгоритм організації влади на місцях. Тоді його не підтримали. Але останні політичні події засвідчують, що пропозиції були слухні. І полягали вони в такому:

1. Продовжити розбудову справжньої демократичної, правової, соціальної держави України знизу, а не згори.
2. Підняти згідно з новою Конституцією до реальної спроможності здійснення права на місьцеве самоврядування територіальних громад.
3. Перейти від радянської до європейської комунальної моделі місцевого самоврядування із широким застосуванням норм статутного права.
4. Змінити алгоритм законодавчого забезпечення місцевого самоврядування і територіальної організації загалом.

Нова законодавча парадигма місцевого і регіонального розвитку полягає в системному ув'язненні організації місцевої влади. Слід відмовитися від кодексоподібних актів типу всеосяжного закону про місьцеве самоврядування, який фактично перетворюється на муніципальний кодекс, є незручним для практики і не розв'язує проблем адміністративної та адміністративно-територіальної реформи.

Натомість на розгляд спільного засідання правління і координаційної ради Фонду сприяння місцевому самоврядуванню України 1 грудня 2004 року було запропоновано нові підходи до визначення системи територіальної організації влади в Україні. Відзначалися такі питання:

1. Становлення дієздатної територіальної громади з можливістю вибору різних форм організації місцевого самоврядування.
2. Запровадження принципу повсюдності місцевого самоврядування,

за яким не було б територій, вільних від юрисдикції органів місцевого самоврядування.

3. Зміцнення фінансово-економічної спроможності місцевого самоврядування за рахунок перерозподілу фінансових ресурсів на його користь.
4. Становлення реального місцевого самоврядування на обласному й районному рівнях і формування виконавчих органів відповідних рад.
5. Перерозподіл повноважень між місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування на користь останніх.
6. Перетворення місцевих органів виконавчої влади на такі, що мають виконувати переважно контрольно-наглядові функції.
7. Проведення адміністративної та адміністративно-територіальної реформи на засадах основної адміністративно-територіальної одиниці — територіальної громади.
8. Зміна ідеології законодавчого забезпечення місцевого самоврядування, в тому числі впровадження різних форм безпосереднього волевиявлення громадян. Водночас слід передбачити розробку та прийняття законів про самоврядування територіальної громади, про здійснення виконавчої влади та місцевого самоврядування на районному рівні, про здійснення виконавчої влади та місцевого самоврядування на обласному рівні, про порядок вирішення питань адміністративно-територіального устрою в Україні, про управління об'єктами комунальної власності, про фінанси місцевого самоврядування.

Така логіка законодавчого забезпечення місцевого і регіонального розвитку дає можливість створити комплексну правову систему визначення адміністративно-територіального устрою на його трьох основних рівнях: територіальна громада, район, область. Вона також дає змогу чітко розмежувати повноваження органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, втілити у практику місцевого самоврядування основних принципів Європейської Хартії місцевого самоврядування щодо його організаційної, правової, матеріально-фінансової самостійності.

Зазначені правові заходи мають бути підкріплені відповідними інституційними механізмами. Сучасний і майбутній конституційний статус Президента України як загальнонаціонального арбітра стосовно забезпечення узгодженої діяльності органів всіх гілок публічної влади: законодавчої, виконавчої, судової та місцевого самоврядування, потребує необхідності створення таких інституцій, як Національне агентство з питань розвитку місцевого самоврядування при Президенті України, Міністерства або Державного комітету з питань публічної служби та здійснення адміністративної реформи на базі чинного Головного управління державної служби України. Настав час формування на основі Асоціації міст України та громад потужного об'єднання — Асоціації місцевих влад України, яке було б спроможне виконувати не лише наявні функції Асоціації міст, а й виступати в ролі єдиного роботодавця у стосунках з урядом, зокрема, щодо умов оплати праці, проходження служби в органах місцевого самоврядування, працівників комунальних підприємств.

Лише за умов реалізації цих заходів демократія в Україні перейде із площини спогадів про майбутнє в реальне життя і покладе край спекуляціям на тему єдності українських земель. Ми глибоко переконані, що місьцеве самоврядування є тією кореневою системою для всієї демократії, через яку живильні соки потрапляють до стовбура і крони, без якої древо народовладдя неминуче впаде і загине. Україна, яка дотепер мала яскраву і героїчну історію, невиразну сучасність, нарешті виборолла обнадійливі перспективи і, що головне, — віру нації у своє майбутнє.

Олександр ВЛАСЕНКО,
кандидат історичних наук;
Микола ПУХТИНСЬКИЙ,
кандидат юридичних наук.

■ **ОФІЦІЙНО**

ЗАКОН УКРАЇНИ
Про внесення змін до Закону України «Про питну воду та питне водопостачання»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Внести до Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 16, ст. 112) такі зміни:
  1. Статтю 1 доповнити абзацом такого змісту:
«екологічна броня питного водопостачання — мінімальний рівень використання питної води споживачами (крім населення), необхідний для запобігання виникненню надзвичайних ситуацій техногенного або природного характеру».
  2. Частину першу статті 7 доповнити абзацом такого змісту:
«встановлення екологічної броні питного водопостачання».
  3. Доповнити Закон статтею 16¹ такого змісту:
«Стаття 16¹. Застосування екологічної броні питного водопостачання
З метою запобігання виникненню надзвичайних ситуацій техногенного або природного характеру через припинення питного водопостачання споживачам (крім населення) у разі несплати або внесення не в повному обсязі плати за використану ними питну воду встановлюється екологічна броня питного водопостачання.
Оплата питної води, використаної в межах встановленої екологічної броні питного водопостачання, здійснюється за рахунок коштів відповідних споживачів (крім населення).
Порядок обмеження та складання переліку споживачів питної води, до яких застосовується обмеження питного водопостачання до рівня екологічної броні питного водопостачання, встановлюється Кабінетом Міністрів України».
  4. Частину другу статті 22 доповнити абзацами такого змісту:
«у разі внесення не в повному обсязі плати за використану питну воду обмежувати власне використання питної води до рівня екологічної броні питного водопостачання;
забезпечувати безперешкодний доступ відповідальних представників підприємств питного водопостачання до власних водопровідних мереж та обладнання для контролю за рівнем споживання питної води, а також для виконання відключення і обмеження споживання відповідно до встановленого порядку. В разі перешкоди у доступі зазначених представників до водопровідних мереж та обладнання споживача посадові особи такого споживача несуть відповідальність відповідно до закону».
  5. Абзац четвертий частини першої статті 23 викласти у такій редакції:
«у разі внесення споживачем не в повному обсязі плати за використану питну воду обмежити його питне водопостачання до рівня екологічної броні питного водопостачання».
  - II. Прикінцеві положення
    1. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2005 року.
    2. Кабінету Міністрів України до набрання чинності цим Законом:
      - 1) розробити і затвердити порядок обмеження та складання переліку споживачів питної води, до яких застосовується обмеження водопостачання до рівня екологічної броні питного водопостачання;
      - 2) забезпечити перегляд та скасування міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ, 18 листопада 2004 року.
№ 2196-IV.

Учасниками подій «на майданах» стали практично всі прошарки населення стор.13

Специфіка й особлива складність економічної та екологічної ситуації в Україні полягає в тому, що наша країна зазнає впливу і світової, і пострадянської кризи

Як поліпшити екологічну ситуацію

Людство в останню чверть двадцятого століття вступило в епоху всесвітньої еколого-економічної кризи. Вона ще в 70-ті роки заявила про себе як енергетична криза. Лише через якийсь час стало зрозуміло, що вона має системний економіко-еколого-політичний характер і її прояви — це порушення рівноваги між суспільством і природою.

Економічно розвинені країни енергетичну кризу переборолі прискореним впровадженням досягнень науково-технічного прогресу, нових ресурсозбережних технологій, реконструкцією виробництва. Це разом зі значними інвестиціями у природоохоронні заходи допомогло певною мірою стабілізувати екологічну ситуацію. Ці країни у такий спосіб створили постіндустріальне інформаційне суспільство.

Решта країн світу, а це переважна більшість, перебувають ще на ресурсомарнотратній індустріально-технократичній стадії розвитку з перехідною економікою, яка ґрунтується на екстенсивній експлуатації, добуванні і розпродажу природних багатств. На ці країни і змістився центр екологічної напруженості. Загалом всесвітня екологічна криза і надалі розвивається і поглиблюється. Загострення екологічної ситуації у світі сприяє і те, що високорозвинені держави проявляють інтерес до природних ресурсів економічно слабких країн, намагаються продати (обміняти за природні ресурси) «брудні» технології, використати їх території для розташування шкідливих виробництв, зберігання токсичних відходів тощо. Не треба тішити себе тим, що високорозвинені країни так не ставляться і до України. Специфіка й особлива складність економічної та екологічної ситуації в Україні полягає в тому, що наша країна зазнає впливу і світової, і пострадянської кризи.

Перевищення нормативу

Аналіз тенденцій зміни забруднення навколишнього середовища, окремих екосистем свідчить про екологічну кризу, яка дійшла до рівня, коли починається їх деструкція і розпад. Початок його можна бачити на прикладі зникнення окремих гідробіонтів, отруєння ґрунту та погіршення стану здоров'я у наших громадян і зменшення чисельності населення у країні.

На гостру кризову екологічну ситуацію в Україні вказує таке. Забруднення повітря, ґрунтів, поверхневих і підземних вод, особливо в зонах впливу промислово-міських, гірничих та аграрних районів (останні займають три чверті території України, а половина її під ріллею), свідчить про надмірне техногенне навантаження на навколишнє середовище.

Триває погіршення стану найбільш захищених водних об'єктів — підземних водоносних горизонтів, які є останнім екологічно безпечним резервом водозабезпечення населення і галузей економіки.

До господарського обороту в Україні залучено, як відомо, майже всі землі, які так чи інакше можна використати в сільськогосподарському виробництві. Щорічно залучається 1,5 млрд. т природних ресурсів, переважно для гірничовидобувної промисловості, майже дві третини поверхневого стоку, що формується на території країни, третина підземних вод. За рівнем зарегульованості річкового стоку, використання водних ресурсів для потреб населення, промисловості та сільського господарства Україна посідає перші місця серед європейських країн. Надмірно, екологічно не збалансовано використовуються й інші природні ресурси, зокрема лісові, тощо.

В Україні, площа якої у загальній світовій земельній території займає менш як піввідсотка, видобувається, переробляється та залучається до виробництва майже п'ять відсотків світового обсягу мінерально-сировинних ресурсів. За оцінками деяких зарубіжних вчених, щорічні економічні втрати нашої держави від неефективного, нерационального природокористування та тотального забруднення навколишнього середовища становлять від

15 до 20 % її національного доходу і є чи не найбільшими у світі.

Основними причинами створення кризової екологічної ситуації в Україні є природоресурсно-і енергоємна структура її економіки, яка зумовила не лише велике забруднення і деградацію навколишнього середовища, а й вичерпання багатьох видів її природних ресурсів. Усе це призвело до надзвичайної токсикації навколишнього середовища практично на всій території країни і негативного впливу на стан здоров'я людей.

З усього переліку причин, що сформували екологічну кризу в Україні, можна виділити такі:

- надмірне розорювання земель за спрощеної технології ведення землеробства і застосування ненадійних систем захисту ґрунтів не могли не призвести до втрати родючості ґрунтів, їх деградації, а «хімізація» та внесення без належних обґрунтувань великих доз мінеральних добрив спричинили багато екологічних проблем;

- переконацентрація екологічно шкідливих виробництв;

- бездумне і нещадне використання мінеральних ресурсів, нафтових родовищ Прикарпаття, дашавського і шебелинського газу, вугільних родовищ Донецького і Львівсько-Волинського басейнів, залізрудних родовищ Криворізького, Кременчуцького та Керченського басейнів, марганцевих, уранових родовищ тощо;

- забруднення поверхневих і підземних вод промисловими, сільськогосподарськими, побутовими стічними водами та забрудненим поверхневим стоком, зумовило різке скорочення і так незначних в Україні запасів чистої води, а в багатьох випадках — і повного виведення з водокористування природних водойм і водотоків;

- не завжди економічно обґрунтоване і екологічно доцільне зарегулювання стоку на водних екосистемах України призвело до порушення природно-екологічної рівноваги, загострило проблеми шкідливої дії вод на навколоводні екосистеми;

- великомасштабне осушення земель і спрямлення русел річок, без врахування науково обґрунтованих меж такого втручання, загалом негативно позначилося на

природних ландшафтах Полісся та інших регіонів;

- тривале переважання темпів лісозаготівельних робіт над лісовідновленням зумовило загальне омолодження лісів і трансформацію природних лісових екосистем, особливо в головних лісових регіонах України (Карпати, Полісся).

Перелік окремих причин можна продовжувати довго, особливо коли згадати техногенні катастрофи і аварії, негаразди з могильниками, де заховано радіоактивні та дуже шкідливі речовини, прориви дамб та багато іншого.

Загалом переважна більшість території України перебуває в екологічній кризі, де розпадаються чи вже розпались, спростились екологічні системи. Найбільші екологічні лиха мають місце в Донбасі, Придніпров'ї та на Причорноморському узбережжі.

Коротко можна зробити такий висновок стосовно причин екологічної кризи в Україні — це господарювання за надмірної експлуатації природних ресурсів і багатств без урахування екологічних законів, чинників, вимог, критеріїв та обмежень.

Так тривати не може — без змін в екологічній політиці, без того, щоб дотримувався принцип пріоритету екології над економікою, пріоритету екологічних критеріїв, показників, вимог над економічними критеріями, показниками.

Часто лунають голоси про те, що дотримання екологічних вимог невигідне — мовляв, втрачаємо можливість збагатіти. Це примара. Бо копіячана (а хоч і була б мільйонна) вигода обернеться згодом незчисленними втратами. Невже мало прикладів, які тут наведено й які ще можна навести?

Брак часу і коштів, бажання отримати негайну віддачу, достроково виконати плани будівництва Чорнобильської АЕС не дали змоги ґрунтовно розробити проекти і реакторів, і вибору місця розташування станції, а в результаті — катастрофа під самою столицею України і втрачене здоров'я мільйонів людей. Також невдалий вибір місця будівництва Кримської АЕС призвів до його припинення, втрати коштів. А візьміть свіжіші факти. Скрізь, на всіх просторах України є запаси отрутохімікатів (пестицидів), які не придатні для застосування як засоби захисту рослин,

є і радіоактивні та отруйні рештки після знищення стратегічних ракет на початку 90-х років. Через якийсь час ці незнищені отрутохімікати та отруйні рештки про себе нагадають.

Результат «хвороби» навколишнього середовища

Чим можна пояснити збільшення захворювань на туберкульоз, різних серцево-судинних хвороб, різке збільшення онкозахворювань? Чим можна пояснити щорічне зменшення на 300—400 тис. осіб постійного населення України? Є ще питання, багато питань, на які важко, але необхідно шукати відповіді.

За умов різкого зниження народжуваності особливого значення набуває здоров'я новонароджених, яке значною мірою залежить від здоров'я батьків дитини, ускладнень під час виношування її і пологів. Несприятлива, кризова екологічна ситуація спричинила поширення хронічних захворювань, які сягають максимуму для репродуктивного періоду, створюючи замкнутий цикл: хвора мати (батько) — хворий плід — хвора дитина — хворий підліток — хворі батьки. Період циклу — 20—25 років. Із кожного циклом життя покоління патологічні стани новонароджених поглиблюються. Це означає, що коли не буде вжито заходів до оздоровлення навколишнього середовища, покращення економічного стану, можлива тотальна депопуляція. Що це не пуста балаканина, свідчать дані про погіршення стану здоров'я новонароджених дітей. В 1995 р. майже 212 дітей на кожну тисячу народжених мали вроджені вади, а вже у 1998 р. їх частка зросла до 260. Зростає частка недоношених дітей.

У процесі тривалої еволюції під впливом різних чинників навколишнього середовища в організмі людини (як і всього живого) розвивались зафіксовані в її генетичному коді механізми, які підтримували його гомеостаз. Але за сучасних умов тотального забруднення навколишнього середовища організмові доводиться стикатися з такими речовинами та явищами, яких не було у його багатовіковому минулому. Особливо треба підкреслити можливість поломки генетичного апарату під дією малих доз радіоактивного випромінювання на тлі хімічного забруднення. Це може бути причиною дедалі частого народження дітей зі вродженими вадами.

Демографічна ситуація в Україні на початок ХХІ ст., як у дзеркалі, відбиває ситуацію екологічну.

Ще є можливість відвернути повну деградацію навколишнього природного середовища, але вже немає часу на виховання у населення екоморалі, почуття відповідальності перед майбутніми поколіннями, гуманності і справедливості до природи, частково якої є ми самі. Треба діяти. Треба, щоб у збереженні при-

роди був зацікавлений насамперед виробник. Зацікавленість його має ґрунтуватися на зримих цінностях, насамперед на вигоді. Ми будемо ринкову економіку, демократичну державу, а ринок за своєю суттю аморальний. Його девіз — максимум прибутку. А ось держава має бути справедливою і високоморальною. Маємо на увазі владу, яка повинна через нормативні акти, закони цю справедливість і мораль втілювати в життя.

Забруднення навколишнього середовища сягнуло межі, за якою частково змінилася поведінка людини, виник парниковий ефект, різко збільшився генетичний тягар людства — дедалі більше народжується дітей з генетичними порушеннями. Біосфера насичена електромагнітним забрудненням, різко впала родючість ґрунтів. У результаті цих, а може, й інших причин, збільшилась смертність і змінилися її причини. Якщо 100 років тому головними були інфекційні та паразитарні захворювання, то тепер — переважно серцево-судинні хвороби та онкоутворення (рак).

Кінцевими цілями, які мають бути досягнуті у процесі поліпшення екологічної ситуації в Україні, є:

- задоволення якісною водою питних і господарських потреб всього населення і економіки країни;

- відтворення порушених екологічних систем (без цього неможливо повернути родючість ґрунтам, а повітрю і воді — чистоту);

- досягнення балансу між потребами економічного розвитку і спроможностями відтворення екологічно повноцінних водних ресурсів у результаті цілеспрямованого регулювання господарської діяльності;
- захист населення і виробничо-господарського комплексу від шкідливої дії вод — підтоплення, водної ерозії, паводків тощо.

Досягнення цих цілей потребуватиме кілька етапів, протягом яких необхідно буде вирішити низку проблем. Вони в нас добре виписані.

Від розмов до конкретних справ

Верховна Рада й уряд не раз ставили питання екології на обговорення. Навіть приймали рішення, але поточні спішні справи брали гору, і розв'язання термінових екологічних проблем знову відкладали до кращих часів. Наведені вище дані про рівень забруднення повітря, води, ґрунтів, про рівень захворюваності населення країни, особливо її надії — дітей — свідчать, що саме екологічні причини є основними на тлі соціально-економічних негараздів і труднощів. За значного скорочення виробництва (не менш як удвічі) екологічна ситуація в Україні погіршується, а ресурс-, зокрема водоемність, продукції зростає. Як показують дослідження, тільки з 1990 до 1999 року водоемність ВВП зросла в 1,48 разу, питомі скиди (на одиницю ВВП) — у 3,67 разу,

а частка об'єму забруднених вод у загальному об'ємі стічних вод, скинутих у водні об'єкти, — в 2,35 разу.

До того ж ці показники з року в рік зростають. Це є ще одним доказом того, що не все робиться для поліпшення екологічної ситуації, не впроваджуються сучасні ресурсоекономічні технології, останні напрацювання вітчизняних і зарубіжних вчених і фахівців. Потрібно довести до свідомості громадян України, що в разі невжиття негайних заходів можуть розпочатися необоротні екологічні процеси з важкопрогнозованими наслідками для навколишнього середовища і людини.

Висновки

Нааявні в Україні технології промислового і сільськогосподарського виробництва в переважній своїй більшості забруднюють навколишнє середовище —повітря, ґрунти, поверхневі та підземні води, тобто створюють несприятливі умови для життя. Екстенсивна економіка призвела до кризового забруднення навколишнього середовища.

Незадовільний стан водних ресурсів, ґрунтів та повітря призвів до погіршення здоров'я людей, до демографічних змін в Україні.

Потрібні багатомірні зусилля для поліпшення екологічної ситуації в Україні — очищення річок і їх вод, відродження родючості ґрунтів та чистоти повітря. Рівень життя і стан здоров'я людей в новому тисячолітті залежатиме від того, як сьогодні негайно буде вжито заходів для поліпшення екологічної ситуації. Треба зупинити збільшення забрудненості навколишнього середовища. Це можна зробити, зменшивши кількість відходів шляхом дотримання екологічної дисципліни, економного ставлення до використання води, енергії, інших ресурсів.

Подальше покращення екологічної ситуації можливе лише через екологізацію промислового і сільськогосподарського виробництва та екологізацію мислення всього населення. Тільки так можна буде подолати екологічну кризу.

Для цього треба вжити цілу низку заходів, серед яких основні:

- дотримання екологічних пріоритетів у загальнодержавних, галузевих програмах та планах дій державного, регіонального та місцевого значення;

- впровадження принципу платності за природні ресурси, особливо водні;

- впровадження жорсткого принципу платності за скиди забруднень, а також за будь-які відходи;

- підняття на рівень загальнодержавного значення забезпечення екологічної чистоти питної води і продуктів харчування;

- розв'язання на законодавчому рівні проблеми всеосяжної екологічної освіти і пропаганди, екологічної інформації.

Екологічне благополуччя навколишнього середовища, збалансованість потреб економічного розвитку і можливостей відтворення екологічно повноцінних природних, зокрема водних, ресурсів — основа сталого розвитку держави.

Олег ЗАРУБІНСЬКИЙ, Володимир КАФАРСЬКИЙ, Сергій ШЕВЧУК, народні депутати, Анатолій ЯЦИК, член-кореспондент УААН.

РУШІЙНІ СИЛИ «ПОМАРАНЧЕВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ» (роздуми на полях)

Громадянська революція

«Помаранчева революція», початкова фаза якої припала на період з 21 листопада по 8 грудня 2004 року, підпадає під класичне визначення революції не за всіма параметрами. З одного боку, вона була здебільшого ініційована і проведена «низу», а з другого — поки що не привела до радикальної зміни еліти і механізмів легітимації. До 8 грудня, коли у Верховній Раді було проголосовано відомий конституційно-виборчий «пакет», значною мірою можна було казати не так про політичну, як про громадянську революцію. Якщо перша має на увазі широку елітно-класову ротацію і структурно-інституціональну трансформацію, то друга припускає у першу чергу зміну якості самого суспільства. Підтвердженням адекватності такого судження є те, що учасниками подій «на майданах» стали практично всі прошарки населення. До того ж вони орієнтувалися не так на програмно-ідеологічні, як на морально-етичні позиції і можливість реалізації своїх конституційних прав.

Водночас старт конституційної модернізації, що зафіксовано утвердженням погодженого варіанта законопроекту 4180, вивів суспільство на нову фазу свого розвитку — громадянська революція почала послідовно трансформуватися в політичну, що виявилось в революційних для України змінах системи влади.

Проміжні підсумки

Перший і головний підсумок: сьогодні очевидно, що Україна (суспільство, народ, нація) стали якісно іншими. Те, що вважалося деклараціями, затертими штампами — цінності демократії, громадянського суспільства, свободи — одержало нове, реальне звучання.

Другий: події листопада—грудня цього року каталізували процеси формування української політичної нації. Крім того, було зруйновано стереотипи, що насаджувалися, і міфи про соціальну пасивність і громадянську апатію.

Третій (дуже важливий у стратегічній перспективі проміжний підсумок): дано імпульс переструктуруванню політичного поля і зміні формату політичного процесу. «Помаранчева революція», можливо, і не зовсім у згоді із задумами політичних лідерів, які її очолили, змусила консервативну в основній своїй масі політичну еліту зробити нехай тільки перший, але дуже важливий крок у напрямі модернізації державно-політичної системи.

Четвертий: можна досить упевнено казати про медійну революцію, що відбулася у вітчизняному інформаційному просторі. Політика в Україні ніколи не була настільки публічною.

І ще один дуже важливий підсумок: Верховним Судом України було створено, без перебільшення, історичний судовий прецедент у пострадянському просторі, коли рішення такого рівня, незважаючи на тиск з боку чинної влади, було прийнято, виходячи з духу закону, логіки Конституції і верховенства права. Саме цей момент можна вважати реальною датою початку формування в Україні повноцінної незалежної гілки судової влади — одного з базових елементів у каркасі демократичної системи.

Ризики незавершеності

Те, що за формою виявилось як підтримка кандидата в Президенти Віктора Ющенка, за суттю у змістовному плані являє собою спробу розв'язати системні суперечності, що нагромадилися.

Такий взаємозв'язок обумовлено тим, що кандидат від опозиції і його команда, незважаючи на скептичні оцінки щодо їхніх реальних намірів і компетентності, об'єктивно репрезентують ту частину політичної еліти, що орієнтована на демократичні і ринкові цінності.

Однак звертає на себе увагу те, що в актуальній політичній риторичі частини опозиційної коаліції періодично відбувається підміна понять, за якої під владою розуміють не саму систему, а переважно її персональних носіїв. Треба розуміти, що проста зміна глави і виконавців за збереження нинішньої структури владної піраміди, яка вибудована під цілком певне завдання, не дасть позитивного результату.

Сьогодні Україна зіштовхнулася з результатами серйозних мутацій, що відбулися за останні роки під час державного будівництва.

Якщо взяти найбільш загальне визначення сучасної держави, то її можна охарактеризувати як «апарат управління плюс асоціація громадян». У наших умовах асоціація громадян, на жаль, є, якщо використати відому метафору, «собакою», котрим намагається крутити власний «хвіст» у вигляді владно-бюрократичного конгломе-

рату, що живе на гроші платників податків і за своїм функціональним призначенням зобов'язаний саме волю цих самих громадян реалізовувати, обслуговувати і забезпечувати. Тобто ми маємо в системному плані перевернену піраміду. І, цілком природно, що збереження такого нерівновагового положення в суспільній структурі впродовж тривалого періоду було можливе тільки в разі використання прихованого або очевидного примусу. В результаті, через 13 років після розвалу Радянського Союзу, ми отримали державну конструкцію, будівельники якої керувалися переважно лєнінським розумінням держави передусім як апарата насильства. Це переконаливо демонструється величезним обсягом реальних повноважень, матеріальних і людських ресурсів, зосереджених саме в репресивно-му блоці державної машини.

Ще небезпечнішим є те, що з метою примусу і тиску, насамперед на бізнес, фактично використовуються інститути, які формально не мають до цієї функції жодного стосунку, — пожежна інспекція, санепідемслужби тощо. Названі й подібні їм деформації ставлять під загрозу можливість реалізувати основне завдання демократичної держави, закріплене статтею 3 Конституції України: «Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави... Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави».

Небезпека полягає в тому, що система, орієнтована винятково на власне самозбереження, нездатна діяти творчо. Поєднання кланово-олігархічного режиму з адміністративним апаратом мало своїм наслідком вибудовування державної машини репресивного типу. І зміна тих, хто стоїть за цим «верстаком», мало що дасть. Потрібно усвідомлювати те, що гільйотина, хоч би в чітї руках вона була, залишається гільйотиною, про що переконливо свідчить досвід французької революції XVIII століття.

Порядок денний

Історичні зміни вимагають історичних рішень. Відомо, що перш ніж вирішувати окремі завдання, хоч би якими важливими вони були, треба вирішити завдання загальні. У противному разі, як говорив класик, ви несвідомо для себе натраплятиме на ці загальні питання, а ваша політика називатиметься гірших коливань і безпринципності. Тому нині неприпустимо знову наступати на історичні граблі, розв'язуючи тактичні завдання, і забуваючи при цьому про ті нагальні, глибокі завдання і проблеми, які власне й породила гостра системна криза в Україні. Не можна, вже вкотре, зводити наші дії до сумно відомого сценарію: галас, плутанина, пошуки винних, покарання невинних, нагородження непричетних. Треба боротися з причинами, а не з наслідками. Симптоматичне лікування, крім чергових втрачених можливостей, нашої країні сьогодні нічого не дасть.

Реальні соціальні й економічні зрушення принципово неможливі без масштабної політичної і управлінської модернізації. Очевидно, що наявна система концентрації і здійснення влади в Україні є не чинним зростання, а перешкодою, що не тільки стримує розвиток, а й розкладає суспільні відносини, породжує гострі конфлікти і протиріччя. Необхідно чітко усвідомити, що розв'язання системної соціально-економічної кризи в країні загалом неможливе без розв'язання завдань політичних.

Нині ми маємо унікальний шанс. Голосуванням 8 грудня про внесення змін до Конституції України зроблено перший крок на шляху системної суспільної модернізації, конструктивізації політичного процесу і консолідації суспільства.

Наступним кроком має стати проведення чесних демократичних виборів, обрання легітимного Президента, формування нової парламентської більшості та нового уряду. Якщо все це відбудеться в рамках нормального політичного процесу, ми, на решті, знайдемо тверду платформу для головного — розробки комплексної державної програми модернізації і розвитку країни, яка, об'єднавши широке коло політичних і суспільних сил, дасть змогу реалізувати весь спектр соціально-економічних реформ.

Саме створення і реалізація такої програми можуть стати для України консолідуючою ідеєю, що надзвичайно важливо. Адже сьогодні ми маємо фактично негативний суспільний консенсус, що склався на базі широкого невдоволення нинішньою владою і об'єднав більшість громадян, незалежно від політичних переконань та ідеологічних уподобань.

Проте на новому творчому етапі неминуче будуть актуалізовані протиріччя вже іншого порядку — різне бачення шляхів, способів і методів вирішення поставлених

завдань. Це цілком закономірне явище. Мета не в тому, щоб усі мислили однаково, а в тому, щоб усі керувалися національними інтересами і за рахунок цього рухалися в одному напрямку. Неприпустимо втягувати суспільство в нову «спіраль мовчання», коли частина громадян, не згодних з думкою переможця, змушена приховувати свою точку зору. Категорії «переможець» і «переможений» можуть використовуватися тільки стосовно певних політиків або груп, але в жодному разі не стосовно виборців. В Україні не може бути виборців, які програли, думка всіх громадян має бути обов'язково врахована і реалізована в політичному процесі. Новий легітимно обраний Президент повинен стати Президентом усього українського народу, зокрема й тієї його частини, яка проголосує за іншого кандидата.

З огляду на це слід вибудувати таку систему, такий «політичний паралелограм сил», каркас якого у вигляді законів, процедур, норм і стандартів діяльності буде здатний забезпечити перетворення різноспрямованих соціально-політичних імпульсів у результативний рух суспільства вперед. Саме така модель у ході історичного розвитку була сформована в тих державах, які ми називаємо демократичними.

Тільки на базі предметної програмно-процедурної дискусії можна вибудувати реальний вектор руху вперед, навіть за розбіжностей і несхожості світоглядів. Стратегічна комплексна програма має бути створена за участі представників законодавчої і виконавчої влади, вчених і професіоналів-практиків і містити в собі всі елементи, що дають змогу завершити перехідний період, що затягнувся на 13 років. Такий комплексний документ може стати реальною Програмою національної злагоди.

Країна знову чекає на зміни, але, на відміну від 1991 року, вона до них готова.

Ось кілька основних моментів, що, як нам здається, варто було б мати на увазі у разі підготовки і широкомасштабного громадського обговорення такої програми.

По-перше, потрібні процедурно-технологічне закріплення параметрів політико-конституційної модернізації, подальша оптимізація структури влади, створення ефективної системи стримувань і противаг у відносинах між парламентом, урядом і Президентом, між центром і місцями, визначення чітких механізмів їх функціонування, законодавчого закріплення прав, обов'язків та відповідальності і опозиції, і парламентської більшості, і коаліційного уряду.

По-друге, уявляється важливим здійснення партійної й парламентської реформи, покликаної забезпечити відповідальність законодавчої, а через неї і виконавчої влади, закласти основи здорової політичної конкуренції та прозорості, базу для розвитку стабільних партійних і парламентських утворень, що мають широку соціальну підтримку і високий професійний рівень. Крім цього, необхідно кардинально перенести акценти у вітчизняному партбудівництві: від створення масових електоральних машин з переважно лобістськими функціями до професіональних програмно орієнтованих і відповідальних кадрових партій. Утвердження не тільки на правовому рівні, а й на рівні громадської моралі, норм і практики принципів змінюваності та виборності влади. Якщо політик чи партія не виправдали довір'я виборців, вони мають поступитися місцем іншим. І це не повинно бути кризовим фактором для політичної системи і суспільства в цілому.

По-третє, слід переглянути на системному рівні проблему поділу і професіоналізації політичної й управлінської праці, що має привести до чіткого розмежування як процесів, так і суб'єктів «завоювання, утримання і використання влади». В основі цього перегляду — проведення адміністративної реформи, що забезпечить розмежування політичного й адміністративного рівня державного управління, відокремит державних службовців від бізнесу і політики, а також дасть змогу перенести акценти в державній політиці від виключно господарсько-розпорядчих функцій до стратегічного планування, прогнозування і контролю. Апарат повинен займатися виключно справою життєзабезпечення суспільства і не може втягуватися в політичну боротьбу. Як приклад можна навести Італію, де урядові кризи відбуваються досить часто, але, попри це, країна продовжує розвиватися, підтримуються на певному рівні соціальні стандарти і якість життя. Крім того, необхідно трансформувати всю систему державного менеджменту: від механізмів селекції й рекрутування аж до кар'єрної мотивації і стилю поведінки державних керівників і службовців.

По-четверте, подальшому розвитку і здійсненню підлягають початі «помаранчевою революцією» докорінні зміни в системі соціальних цінностей і стандартів, як на правовому й інституціональному рівні, так і на рівні культури й моделей поведінки. Мова йде про розвиток громадянського

суспільства, позитивної практики політичної участі, подолання глибокого відчуження влади і суспільства, непрозорості й кулурності української політики. Мають бути сформовані ефективні, а головне — постійно діючі механізми громадянського контролю й участі.

По-п'яте, невідкладним видається формування економічної бази на рівні усунення системних і структурних суперечностей. Насамперед це ліквідація надлишкових адміністративно-репресивних функцій держави стосовно економіки, подолання фіскальних акцентів у податковій політиці, забезпечення реальної змалюваності, прозорості й відповідальності в економічній діяльності, утвердження стратегічної інноваційної моделі розвитку.

По-шосте, потрібен перегляд системи і принципів зовнішньої політики: від багатовекторної залежності до політики вираженого національного прагматизму. При всіх зовнішньоекономічних взаємозв'язках, від яких ми не можемо і не повинні усунуватися, слід чітко йти на розуміння того, що наш рух до Європи — це не тільки і, можливо, не стільки завоювання європейських ринків. Має йтися, у першу чергу, про європейські демократичні цінності та соціальні стандарти, на які необхідно орієнтуватися і які через відповідні нормативно-правові й політичні рішення повинні бути реалізовані в Україні.

По-сьоме, гострою є проблема децентралізації, ефективного регіонального політики й місцевого самоврядування. Ініційована частинною адміністративною елітою Південного Сходу України тема федералізації, що підриває нинішню форму державного устрою і створює загрозу сепаратизму, крім вузькокорпоративних і політичних інтересів, має ще й цілий ряд історично сформованих передумов. Насамперед це надмірна централізація влади, комплексні соціокультурні відмінності, значні регіональні диспропорції і відповідна бюджетна та економічна дискримінація, відсутність ефективного місцевого самоврядування. Проблема, таким чином, не може бути зігнорована і зведена тільки до безвідповідальності окремих політиків та чиновників. Безумовно, радикалістські тенденції треба перепиняти, але в цілому це питання слід невідкладно вирішувати, і вирішувати на центральному рівні через комплексне проведення територіально-адміністративної реформи, згладжування регіональної дискримінації, вибудову ефективної системи міжбюджетних відносин, прозорих механізмів субсидування й надання пільг, реформування місцевого самоврядування, а також, не меншою мірою, через подолання проблеми соціокультурних протиріч.

Аванс довіри

Ми стали свідками справді революційних трансформацій у суспільній свідомості. «Помаранчева революція» поклала початок необоротним змінам в установах і цінностях людей. Символи свободи й соціальної справедливості, ринку і демократії наповнилися новим змістом і стали значущими, як ніколи, відтиснивши на другий план ціннісні ієрархії насушні матеріальні потреби. Люди повірили в те, що вони можуть реально змінити на краще і своє життя, і свою країну.

Звідси одним з основних уроків «помаранчевої революції» має стати розуміння величезної відповідальності лідерів. Якщо ті, хто очолив рух народу і заявив себе його представником, не виправдають сподівання людей, якщо всередині коаліції візьмуть гору амбіції та суперечності, то революційний романтизм може змінитися безпрецедентною суспільною депресією, глибоким розчаруванням і моральним надломом, що в стратегічному плані матиме тяжкі наслідки для України як демократичної держави. У такому разі ми ризикуємо втратити довіру людей до влади. І вже не тільки до певних персоналій, що її здійснюють, а й до самих інститутів представницької демократії.

Щоб виключити можливість реставрації або виродження революції в банальний «двірський переворот», сьогодні вже недостатньо просто поміняти конкретних людей і формальні правила гри. Необхідні системні зміни — як на правовому та інституціональному рівні, так і в системі суспільних норм і стандартів поведінки.

Нині, як ніколи, ми наблизилися не просто до чергової постановки питання про необхідність проведення «комплексних соціально-економічних і політичних реформ», а й одержали об'єктивні передумови їх успішності — на хвилі громадянського піднесення й активності, інституціональної готовності й високого рівня довіри лідерам. Усього того, чого раніш у повному обсязі правителі України не мали ніколи.

Залишається одне: об'єднавши розум і волю мільйонів громадян, енергійно рушити вперед.

*Олександр КАРПОВ,
народний депутат України.*

Акціонерний поштово-пенсійний банк "Аваль"
Повідомляє про проведення Загальних Зборів акціонерів банку,
які відбудуться 25 лютого 2005р. о 14.00 години за адресою: Івано-Франківська обл.
м. Яремча, вул. Івана Петраша, 30, БВ "КАРПАТИ".

П О Р Я Д О К   Д Е Н Н И Й:

1. Звіт Правління банку про результати діяльності АППБ "Аваль" у 2004 році і основні напрямки діяльності банку на 2005 рік.
2. Звіт Ревізійної комісії про фінансово-господарську діяльність АППБ "Аваль" у 2004р.
3. Затвердження:
  - фінансового річного звіту та балансу АППБ "Аваль" за 2004рік;
  - звіту та висновків зовнішнього аудитора АФ "Баланс" за 2004 рік.
4. Про розподіл прибутку АППБ "Аваль" за 2004 рік.
5. Про оголошення підписки на акції АППБ "Аваль" двадцять першої емісії.
6. Про зміни та доповнення до Статуту АППБ "Аваль".
7. Про нову редакцію Положення "Про Спостережну раду АППБ "Аваль".
8. Про зміни в персональному складі Спостережної Ради АППБ "Аваль"

Додаткова інформація:

Збільшення статутного капіталу АППБ "Аваль" дасть можливість підвищити фінансову стабільність і забезпечить подальший розвиток банку.

Збільшення статутного капіталу буде здійснюватися шляхом додаткового випуску акцій існуючої номінальної вартості. Акції будуть розповсюджуватися в порядку, визначеному Загальними Зборами акціонерів АППБ "Аваль".

Обсяг додаткового випуску акцій — 500 000 000 (п'ятьсот мільйонів) грн.

Кількість акцій в додатковому випуску — 5 000 000 000 (п'ять мільярдів) простих іменних акцій номінальною вартістю 10 (десять) копійок кожна. Форма випуску документарна.

Права акціонерів при додатковому випуску акцій є незмінними. Акціонери мають переважне право на придбання додатково випущених акцій. У зв'язку із зміною статутного капіталу банку акціонери збитків не несуть. Додатковий випуск акцій АППБ "Аваль" планується здійснити в термін з 29 березня 2005 року по 29 вересня 2005 року.

Пропонуємо зміни до Статуту.

Попередня редакція:	Нова редакція:
Підпункт 3.1.2. пункту 3.1.: "Статутний капітал Банку становить 1 000 000 000 (один мільярд) гривень і сформований за рахунок випуску акцій".	Підпункт 3.1.2. пункту 3.1.: "Статутний капітал Банку становить 1 500 000 000 (один мільярд п'ятсот мільйонів) гривень і сформований за рахунок випуску акцій".
Підпункт 3.1.3. пункту 3.1.: "Статутний капітал Банку поділений на 9 950 000 000 (дев'ять мільярдів дев'ятсот п'ятдесят мільйонів) простих іменних акцій номінальною вартістю 10 (десять) копійок кожна і 50 000 000 (п'ятдесят мільйонів) привілейованих акцій номінальною вартістю 10 (десять) копійок кожна".	Підпункт 3.1.3. пункту 3.1.: "Статутний капітал Банку поділений на 14 950 000 000 (чотирнадцять мільярдів дев'ятсот п'ятдесят мільйонів) простих іменних акцій номінальною вартістю 10 (десять) копійок кожна і 50 000 000 (п'ятдесят мільйонів) привілейованих акцій номінальною вартістю 10 (десять) копійок кожна".

***

Реєстрацію учасників Загальних Зборів акціонерів АППБ "Аваль" буде проводити незалежний реєстратор ТОВ "Аваль-реєстратор" з 12.30 по 13.30 годин в холі конференційного залу БВ "КАРПАТИ", що розташована за адресою: Івано-Франківська обл., м. Яремча, вул. Івана Петраша, 30.

При здійсненні процедури реєстрації учасників Загальних Зборів, кожний акціонер повинен при собі мати документи, що посвідчують особу - паспорт. Для довіреної особи (представника) акціонера, додатково до цього - довіреність на право представляти інтереси акціонера (акціонерів) на Загальних Зборах акціонерів АППБ "Аваль".

У Загальних Зборах беруть участь акціонери, які володіють простими іменними акціями Банку.

Акціонер, також має право, за власним бажанням, не брати участь у Загальних Зборах акціонерів. Якщо акціонер, з будь-яких причин, не зможе взяти участь у Загальних Зборах акціонерів, він буде мати можливість ознайомитись з рішеннями, які будуть прийняті на Загальних Зборах, звернувшись, після проведення Загальних Зборів, в будь-яке відділення АППБ "Аваль".

Правління АППБ "Аваль".

ОГОЛОШЕННЯ
про позачергові загальні збори
акціонерів АБ "АЖІО"

м. Київ, вул.
Червоноармійська, 10
Ліцензія НБУ №4 від 02.10.01р.

Правління Акціонерного банку "АЖІО" повідомляє,
що 16 лютого 2005 року о 12.00
в приміщенні банку "АЖІО" за адресою:
м. Київ, вул. Червоноармійська 10,
відбудуться позачергові загальні збори
акціонерів АБ "АЖІО".

На порядок денний виносяться наступн питання:

1. Про набуття Акціонерним банком "АЖІО" статусу банку з іноземним капіталом.
2. Про перейменування Акціонерного банку "АЖІО".
3. Про нову редакцію Статуту банку.
4. Про внесення змін до Положення про Спостережну Раду банку.
5. Про внесення змін до Положення про Правління банку.
6. Про внесення змін до Положення про Ревізійну Комісію банку.
7. Про відкликання та обрання членів Спостережної Ради банку.
8. Про відкликання та обрання членів Правління банку.
9. Про відкликання та обрання членів Ревізійної Комісії банку.
10. Про затвердження зовнішнього аудитора.

На збори запрошуються акціонери АБ "АЖІО" або їх уповноважені представники (на підставі довіреностей, оформлених згідно з чинним законодавством).
Акціонери або їх уповноважені представники повинні мати при собі паспорт або інший документ, що посвідчує особу.
Реєстрація учасників зборів починається об 11-00 годині і закінчується об 11-45.
Довідки за телефоном: 238-67-35, 244-33-09
(Відділ цінних паперів АБ "АЖІО")

Господарський суд м. Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-Б) порушив справу № 15/639-Б про визнання банкрутом ЗАТ «Промислово-інвестиційний консорціум «ПІК» (02205, м. Київ, проспект Оболонський, 26; п/рахунок 2604620090459 у Мінському відділенні АКБ «Укрсоцбанк»; код ЄДРПОУ 23155171).

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Бакуменка Володимира Івановича (ліцензія АА № 719796 Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України).

Письмові заяви кредиторів з підтверджуючими вимоги документами подаються до господарського суду м. Києва протягом місяця з дня публікації оголошення. Копії заяв та доданих до них документів надсилаються боржнику та розпоряднику майна (04116, м. Київ, вул. Довнар-Запольського, буд.4, к.82).

Особи, які бажають взяти участь у санації боржника, можуть подати розпоряднику майна заяву та свої пропозиції щодо санації.

Філія ДГУ Агентство з питань банкрутства в Хмельницькій області проводить повторний конкурс по реалізації майнового комплексу ВАТ «Полонський завод художньої кераміки», який розташований за адресою: Хмельницька обл., м. Полонне, вул. Кірова, 166.

Загальна початкова ціна активів підприємства-банкрута складає 765297 (сімсот шістьдесят п'ять тисяч двісті дев'яносто сім) гривень (приміщення - 385020 грн., транспортні засоби - 72981 грн., обладнання та устаткування - 307296 грн.). Заявки на участь у конкурсі приймаються протягом дев'яти календарних днів після опублікування оголошення за адресою: м. Хмельницький, вул. Театральна, 10.

Переможцем конкурсу вважається учасник, який запропонував найвищу ціну, та бере на себе обов'язки щодо виконання фіксованих умов конкурсу.

З питань ознайомлення з об'єктом продажу, порядком оформлення участі в конкурсі та фіксованими умовами конкурсу звертатись за телефоном: 8 (0382) 70-22-09.

Гарантійні внески учасників (5% від початкової ціни) перераховуються Філії ДГУ Агентства з питань банкрутства в Хмельницькій області: р/р 260057155, МФО 315966 у Хмельницькій ОД АППБ "Аваль", іден. код 26334909.

Реєстраційні внески учасників у сумі 34 грн. перераховуються Філії ДГУ Агентства з питань банкрутства в Хмельницькій області: р/р 260087154, МФО 315966 у Хмельницькій ОД АППБ "Аваль", іден. код 26334909.

Конкурс по реалізації майна відбудеться 6 січня 2005 року об 11:00 год. за адресою: м. Хмельницький, вул. Театральна, 10 в приміщенні актового залу ДГУ Агентство з питань банкрутства у Хмельницькій області.

Правління Закритого акціонерного товариства «Ізмаїльський суднобудівельно-судноремонтний завод»

повідомляє про скликання 03 лютого 2005 року загальних зборів акціонерів о 10-00 за адресою: вул. Артема, 1, м. Ізмаїл, Одеська область, 68607 (у приміщенні актові зали заводу).

Порядок денний:

1. Звітування про роботу за підсумками 2004 фінансового року.
  2. Реорганізація підприємства шляхом приєднання до нього Державного підприємства «Ізмаїльський судноремонтний завод» (Код ЄДРПОУ 01125005).
  3. Внесення змін до статуту ЗАТ «Ізмаїльський суднобудівельно-судноремонтний завод».
  4. Оптимізація роботи підприємства (формування структури підприємства, партнерські відносини).
  5. Забезпечення соціальних гарантій трудового колективу.
- З усіма документами можна ознайомитися в правлінні товариства за місцем знаходження підприємства.

інвентарний №429; (нежилі приміщення та підвал) 770,0 кв. м; адреса: смт. Десна, вул. Ювілейна,7, початкова ціна: 54 980,00 грн; гарантійний внесок 2 749,00 грн. 35. Склад інвентарний №461; 231,3 кв. м; адреса: смт. Десна, вул. Ювілейна,7, початкова ціна: 17 890,00 грн; гарантійний внесок 894,50 грн. 36. Склад тарний; 209,7 кв. м; адреса: смт. Десна, вул. Ювілейна,7, початкова ціна: 16 180,00 грн; гарантійний внесок 809,00 грн. 37. Фруктосховище, 159,6 кв. м; адреса: смт. Десна, вул. Ювілейна,7, початкова ціна: 9 260,00 грн; гарантійний внесок 463,00 грн. 38. Овочесховище; 590,0 кв. м; адреса: смт. Десна, вул. Ювілейна,7, початкова ціна: 43 270,00 грн; гарантійний внесок 2 163,50 грн. 39. Павільйон «Турист»; 108,0кв. м, адреса: Чернігівська обл., Козелецький р-н., смт. Десна, вул. Ювілейна,7, початкова ціна 4 844,00 грн; гарантійний внесок 242,20 грн; 40. Свиноарник; 210 кв. м; адреса: смт. Десна, вул. Ювілейна,7, початкова ціна 7 720,00 грн; гарантійний внесок 386,00 грн; 41. Свиноарник; 220 кв. м; адреса: м Полтава; початкова ціна 14 185,00 грн; гарантійний внесок 709,25 грн; 42. Виробниче, торгівельне та офісне обладнання 157 шт. початкова ціна (від14,00 до806,40 грн.); гарантійний внесок 5% (п'ять) від початкової ціни продажу об'єкта; 42. Обладнання ковбасного цеху м. Чернігів, вул. Любецька,163, початкова ціна 55 145,03 грн; гарантійний внесок 2 757,25 грн; 43. Автотранспортні засоби 18 шт. початкова ціна (від 733,50 до 4 239,20 грн.); гарантійний внесок 5% (п'ять) від початкової ціни продажу об'єкта;

Гарантійні внески вносяться на р/р № 26000008913 в КРД (Ф) АППБ «Аваль» в м. Києві, МФО 322904, код ЄДРПОУ 26252130. Одержувач: Філія ДГУ «Агентство з питань банкрутства» в місті Києві та Київській області.

Організатор аукціону: Філія Державної госпрозрахункової установи «Агентство з питань банкрутства» в місті Києві та Київській області. Адреса: 03150, м. Київ, вул. П. Любченка, 15, кім. 516, тел. 261-19-97. Відповідальна особа - Федоров Ігор Вікторович. Час прийому: Пн.-Чт. - 10.00-17.00; Пт. - 10.00-15.45.

Порядок ознайомлення з об'єктом продажу: за місцезнаходженням об'єкту продажу, телефон для довідок 8(050)356-71-89, Монахов Володимир Олексійович, 8(050)590-13-31, 8(04622)5-83-95 Щербина Микола Дмитрович.

Час для ознайомлення: Пн. - Чт. - з 10.00 до 17.00 години. П'ятниця - з 10.00 до 15.45 години.

Порядок оформлення участі в аукціоні:

Для реєстрації в якості учасника аукціону фізична особа або представник юридичної особи повинні надати Організатору торгів: документ, що посвідчує фізичну особу, або повноваження представника юридичної особи; документ про сплату гарантійного та реєстраційного внеску; заявку на участь у аукціоні підписану і скріплену печаткою.

Кінцевий термін прийняття заявок від потенційних учасників на участь в аукціоні **«27» січня 2005 року.** Дата, час та місце проведення аукціону: аукціон буде проведено **« 02» лютого 2005 р.** об 11-й годині за адресою: 03150, м. Київ, вул. П. Любченка, 15, в актовому залі, 5 поверх.

Порядок оформлення результатів продажу:

Під час проведення аукціону ведеться протокол, до якого заноситься результат публічних торгів ціна продажу, відомості про переможця аукціону, сума та номер рахунку на який переможцю потрібно внести кошти. Протокол підписується ліцитатором та покупцем і в триденний термін затверджується керівником організатора торгів. Копія затвердженого протоколу видається переможцю аукціону. Переможець аукціону, який відмовився від підписання протоколу, позбавляється права на подальшу участь у аукціоні і повернення йому внесеного гарантійного внеску. Договір купівлі-продажу між покупцем та боржником укладається протягом 15 днів з моменту затвердження протоколу аукціону керівником організатора публічних торгів. Оплата за придбаний об'єкт здійснюється переможцем аукціону протягом 30 календарних днів з моменту підписання договору купівлі-продажу. Гарантійний внесок, унесений покупцем для участі в аукціоні, зараховується покупцеві в рахунок остаточної оплати ціни продажу об'єкту. Передача об'єкту переможцю аукціону здійснюється тільки після повної оплати ним грошових коштів за договорами купівлі-продажу. Переоформлення прав власності на придбаний об'єкт здійснюється переможцем аукціону самостійно за власний рахунок.

29 грудня в Україні очікується тепла з дощем, у північній половині — з мокрим снігом погода. Подекуди — туман. Температура у південних та східних областях вночі 2—7 градусів тепла, вдень 4—9 тепла, в Криму до +14; на решті території вночі від 1 градуса морозу до 4 тепла, вдень 1—6 тепла, у західних областях — місцями 1—3 морозу, прогнозує Український гідрометцентр.

Стелла ЗАХАРОВА (президент УФГ): «Українська гімнастика заслужила на ліпшу долю»

Починаємо в лютому!..

Футбол. Відбулося підсумкове нинішнього року засідання виконкому ФФУ. Було воно досить насичене й увінчалось врученням державних нагород, відзнак Верховної Ради України, Кабінету Міністрів, Федерації футболу України ветеранам та активістам вітчизняного футболу.

Зокрема, ордени «За заслуги» II ступеня отримали Олег Блохін і Геннадій Лисенчук, ордени «За заслуги» III ступеня вручено Олегові Базилевичу, Володимиру Веремєєву, Олегові Кузнецову, Віктору Серебренникову, Іванові Яремчуку, Костянтину Віхрову, Володимирів Безсонову, Олександрів Захарову.

Розповідаючи про «Комплексну програму розвитку футболу в Україні на 2004—2008 роки», затверджену постановою Кабінету Міністрів України, президент ФФУ, народний депутат України, член виконкому УЄФА Григорій Суркіс у своєму виступі проаналізував роботу всіх структурних підрозділів ФФУ та відповідних підрозділів міністерств та відомств за нинішній рік. Зокрема, він підкреслив, що спостерігаються неабиякі позитивні зрушення у виконанні програми порівняно з минулим роком.

Члени виконкому ФФУ затвердили плани підготовки національної, молодіжної та юнацьких збірних команд до чемпіонату світу 2006 року та чемпіонатів Європи 2005 року. Комітет жіночого футболу ФФУ запропонував, а виконком затвердив призначення на посаду тренера національної жіночої збірної Володимира Кулієва.

Як ми повідомляли раніше, на засіданні рада ПФЛ запропонувала варіант календаря другого кола чемпіонату країни, яке мало розпочатися 13 березня. Його підтримали геть усі клуби вищої ліги й керівництво національної збірної. Але вже в ході засідання виконкому ФФУ раптом з пропозицією про корективи виступив донецький «Шахтар», якого підтримало київське «Динамо». І члени виконкому затвердили варіант зі змінами, запропонованими нашими суперклубами.

А вони полягають ось у чому. Уперше в історії друге коло чемпіонату України розпочнеться в ... лютому. Розклад такий: 27 лютого — 16-й тур, 5 березня — 17-й тур, 13 березня — 18-й тур, 20 березня — 19-й тур, 3 квітня — 20-й тур, 9 березня — 1/2 фіналу Кубка країни, 16 квітня — 21-й тур, 21 квітня — 1/2 Кубка країни (матчі відповіді). Решта турів відбудеться згідно з проектом ПФЛ. Фінішує чемпіонат 19 червня.

Господарським судом Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) ухвалою від 22.11.2004 р. порушено справу про банкрутство № 15/19/Б та введено мораторій на задоволення вимог кредиторів Відкритого акціонерного товариства «Словважмаш» (84102, Донецька обл., м. Слов'янськ, вул. Заводська, 2, п/р 26003302660173 у від. АК Промінвестбанк м. Слов'янськ Донецької обл., МФО 334561, ЄДРПОУ 00210594).

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Пашкову Тетяну Юріївну, ліцензія № 140427 від 11.06.2002 р. (83122, м. Донецьк, вул. Куйбішева, буд. 240, кв. 50, тел. 8-062-381-41-83).

■ ПРОБЛЕМА

Ще не встигли вгамуватися пристрасті навколо антидемпінгового розслідування щодо ДСП ламінованих, як у деревообробній галузі з'явилася нова проблема, що зачіпає інтереси практично всіх деревообробних підприємств, які виробляють плитні матеріали (а це ДСП, ДВП, МДФ, фанера).

Про що йдеться?

Кілька місяців тому широкому колу підприємств, що виробляють плитні матеріали, стало відомо про наміри однієї з австрійських груп звести в Україні завод-велетень з виробництва широкого спектру плитних матеріалів. Відома ця група не так своїми підприємствами, як тим, що її власник уже давно є персоною нон-грата в Німеччині, де його очікує покарання за ухилення від сплати податків. Відомо, що інвестор не скупиться — декларує наміри вкласти в таке виробництво кількасот мільйонів євро.

Прекрасно, скаже читач: ось вони, омріяні інвестиції, що полилися в Україну, ось воно, збільшення доходу держави, зростання внутрішнього валового продукту, заробітних плат та пенсій.

Однак, на наш погляд, є одне маленьке «але», яке свідчить про те, що подібне у плани такого інвестора навряд чи входить. Адже завод-велетень планують збудувати на території пріоритетного розвитку, що діє у Волинській області. Отже, таке підприємство не сплатить до бюджету у найближчі кілька років жодної копійки.

Постає запитання: навіщо тоді воно нам потрібне та що все-таки держава отримає від цього?

Деревообробна галузь в Україні розвивається останнім часом надпотужними темпами й успішно демонструє, що може безперешкодно працювати поза всілякими спеціальними зонами. То які перспективи чекають цілу низку підприємств-конкурентів, якщо буде створено надпотужного виробника, який матиме неабиякі пільги від держави — в оподаткуванні, звільненні від ввізного мита тощо. Звичайно, наявні підприємства не зможуть конкурувати з пільговиком і збанкрутують. А все тому, що будуть поставлені в нерівні умови.

Саме про це говорили керівники провідних підприємств, на яких ви-

Перед важким іспитом

Тренер національної збірної України Олег Блохін зустрівся з представниками ЗМІ. Йшлося про майбутній відбірковий матч чемпіонату світу-2006 проти команди Албанії. Як відомо, він відбудеться в Тирані 9 лютого наступного року. Отож до вашої уваги фрагменти тієї розмови.

Озираючись назад

Рік, що минає, був цілком успішний для нашого колективу. Хоча було дуже багато таких, хто сумнівався в цьому. Нас особливо не цікавила якість гри. Головне було — стабілізувати склад і добитися позитивного результату. А він перевершив усі сподівання.

До матчу з Албанією готуватимемося заздалегідь

Нелегко було умовити клубних тренерів, щоб відпустили гравців до на-

ціональної команди на період, потрібний для збірної. Та зрештою порозумілися. Третього лютого збираємо команду. Спочатку планували провести збір в Іспанії. Проте через низку проблем цей варіант відпав. Тому вирішили готуватися в Анталії (Туреччина).

Звісно, ми сподіваємося, що наші лідери в потрібний день перебуватимуть у найліпшій формі. Хоча і тут не все так просто, як комусь здається. Воронін тепер у відпустці. І Шевченко насолоджується різдвяною перервою. Та вже невдовзі він повернеться до активної

гри і матиме належну практику. А там і Воронін розпочне підготовку. Інша річ, що Шевченка буде важко «вирвати» з «Мілана» на збір. Десь у середині січня визначатимемося у цьому питанні.

Про поповнення для збірної

Подією, що колись Ребров забив албанцям. Та й чемпіонат в Англії триває без зупинок. Отже, потрібно запрошувати Реброва... Про Шевчука, який перейшов до «Дніпра». Я спостерігав за його грою, і, якщо відверто, вона мене не вразила. Якщо Шевчук постійно гратиме у «Дніпрі», тоді й запросимо його. Преса згадує Серебренникова. Однак він то грає, то ні.

Одне слово, не все так просто. Не певен, що в матчі з Албанією у складі збірної неодмінно з'являться нові імена.

Відновлюється Парфонов. З ним та іншими гравцями ми спілкуємося, маємо постійні контакти. Але хочу ще раз наголосити ось на чому: якщо в нас не запровадять ліміту на легионерів, то збірний буде дедалі важче. Той ліміт, що запроваджується з нового сезону, вісім чоловік, нічого не вирішує...

На знімку: Олег Блохін і двоє з його помічників — Андрій Баль і Семен Альтман.

ФОТО СЕРГІЯ КОВАЛЬЧУКА

Президента обрали ... в п'ятницю

Спортивна гімнастика. Троє олімпійських чемпіонів претендували на посаду президента Української федерації гімнастики — Ігор Коробчинський, Богдан Макуц та Стелла Захарова. Макуц свою кандидатуру зняв з перегонів під час звітно-виборної конференції. Отже, на дистанції залишилися двоє.

Слід зазначити, що боротьба на цьому зібранні точилася жорстка й безкомпромісна. Було викрито намагання фальсифікації з боку одного з кандидатів. І це не дивно, адже було чимало зацікавлених, щоб не ворухити тихе болото. Тим часом справи в українській гімнастиці, ніде правди діти, кепські. З кожним роком ситуація погіршувалася. Зрештою, ми втра-

чали високі позиції на світовій та європейській аренах. І якби не олімпійське «золото» Валерія Гончарова, то взагалі настав би період «темної ночі».

Марафон тривав у приміщенні Держкомспорту України дев'ять (!) годин — з 9.00 до 18.00. У підсумку з перевагою в один голос перемогла Стелла Захарова. Але були, як кажуть, нюанси. Досить дивно те, що за чинного на той час президента УФГ Ігоря Коробчинського свої голоси віддали представники ... акробатики та художньої гімнастики (цей вид має ще й власну федерацію, котру очолює Альбіна Дерюгіна). А от фаворити і функціонери, котрі представляли спортивну гімнастику, єдиним фронтом довіри висловили Захаровій.

Нагадаємо нашим читачам, що пані Стелла провела в Київському палаці спорту три грандіозні міжнародні турніри, котрі стали вже популярними серед гімнастів з багатьох країн світу. До речі, щоразу «Голос України» надавав найактивнішу інформаційну підтримку цим змаганням. А ще Стелла Георгіївна опікується резервом для національних збірних, відкрила власну гімнастичну школу, займається благодійництвом.

На жаль, команда, котра програла, схоже, не збирається викидати білого прапора, а налаштована на супротив...

Добірку підготував Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Кому вигідні такі інвестиції

робляють плитні матеріали, разом з представниками Міністерства економіки 20 жовтня 2004 року на спільному засіданні, де обговорювали питання нарощування потужностей з виробництва плитних матеріалів на території пріоритетного розвитку у Волинській області.

Однак за всієї очевидності проблеми що робиться сьогодні?

Чи не відчуваючи можливість закриття заповідних зон отримання надприбутків за рахунок держави та сумлінно працюючих підприємств, через політичну нестабільність у державі, саме в цей момент уже згаданий австрійський інвестор подає на розгляд Міністерства промислової політики, Міністерства економіки та Міністерства фінансів свій інвестиційний проект? Згідно з чинною процедурою Міністерство промислової політики має вивчити проект і дати висновок про доцільність або недоцільність створення такого виробництва з використанням пільгових умов.

Серед фаворитів ходять розмови, що цей проект, котрий не дасть прибутків державі, лобіюють деякі поса-

довці згаданих міністерств, які вже довели свою некомпетентність під час розгляду питання захисту національного товаровиробника від демпінгового імпорту в Україну деревностружкових плит із Словаччини та Польщі. Виходить, що вони не зацікавлені у здоровому розвитку вітчизняної плитної галузі, яка не лише домоглася певних успіхів, а й сплачує всі платежі до бюджету та успішно конкурує з іноземними виробниками?

На цьому тлі викликає здивування намагання окремих урядовців якомога швидше «протягнути» і зареєструвати згаданий інвестиційний проект у подібній вільній зоні, хоча й усім зрозуміла згубність функціонування для нашої держави таких зон, звільнених від сплати податків.

Залишається сподіватися, що парламент поставить крапку в існуванні таких зон, спитає з урядовців, які за власними інтересами забувають про інтереси держави, лобіюючи запровадження невідгидних для України інвестиційних проектів.

Олександра ДАВИДОВА.

28 ГРУДНЯ

■ 1877 р. Переломний момент у російсько-турецькій війні — капітуляція турецької армії під Шипкою (Болгарія).

■ 1904 р. Народився кінорежисер Сергій Юткевич.

■ 1913 р. У Миколаєві відкрито краєзнавчий музей.

■ 1917 р. Бессарабія проголосила свою незалежність і стала називатися Молдавською Республікою.

■ 1920 р. Підписання договору між РРФСР та УРСР про господарський та військовий союз.

■ 1924 р. Помер мистецтвознавець і колекціонер Василь Щавинський.

Редактор номера Леонід БРОВЧЕНКО.

Редколегія:
Леонід БРОВЧЕНКО,
Анатолій ГОРЛОВ,
Сергій ДЕМСЬКИЙ,
Віталій ЖЕЖЕРА,
Іван ІЛЛЯШ,
Світлана ПИСАРЕНКО,
Віталій СУДДА.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

► За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.

► Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

► За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

► Рукописів не повертаємо.

► Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

► При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Ⓟ Платні матеріали.

Свідцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси:
для фізичних осіб — 40224, 08775;
для підприємств і організацій — 60955.

Передплатна ціна: для фізичних осіб — 3,30 грн. та 2,00 грн. для підприємств і організацій — 6,00 грн на місяць.

Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Загальний тираж 159037.

Комбінат друку видавництва «Преса України»
03047, Київ-47,
проспект Перемоги, 50.
Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»

Зам. 0311244.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

☎ ТЕЛЕФОНИ:
для довідок — 454-84-92;
телефакс — 234-72-54;
відділ реклами — 449-72-53;
454-81-34, 454-81-44;
телефакс — 449-85-62.

✉ E-mail: mail@golos.com.ua — загальний

reklaama@golos.com.ua відділ реклами

let@golos.com.ua — відділ листів

foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

■ Internet: http://uamedia.visti.net/golos